

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Teede- ja Sideminister
määrus
terviktekst
02.01.2023
06.10.2023
RT I, 30.12.2022, 6

Lennundusspetsialistide vanusele ja kvalifikatsioonile, nende koolitusele ja eksamineerimisele esitatavad nõuded ning lennundusspetsialistidele lennunduslubade väljaandmise ja välisriikides väljaantud lennunduslubade tunnustamise eeskiri¹

Vastu võetud 21.12.2001 nr 125
[RTL 2002, 5, 52](#)
jõustumine 12.01.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
29.08.2002	RTL 2002, 98, 1529	12.09.2002
11.07.2003	RTL 2003, 85, 1250	26.07.2003
22.08.2005	RTL 2005, 93, 1411	01.08.2006
02.09.2005	RTL 2005, 95, 1434	11.09.2005
10.09.2008	RTL 2008, 77, 1063	21.09.2008
03.12.2014	RT I, 12.12.2014, 1	15.12.2014
10.08.2022	RT I, 16.08.2022, 3	19.08.2022
20.12.2022	RT I, 30.12.2022, 1	02.01.2023, määruses asendatud sõna „koolitaja” sõnaga „koolitusorganisatsioon” vastavas käändes ja sõna „Lennuamet” sõnaga „Transpordiamet” vastavas käändes, välja arvatud sõnade „Ühinenud Lennuametite”, „Lennuameti Teataja” ning välisriigi lennuametile viitamise puhul.

Määrus kehtestatakse „Lennundusseaduse” § 24 lõike 2 ning § 46²³ lõike 9 alusel ja kooskõlas 1944. aasta Chicago rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni lisaga 1 ja 1990. aasta Kuproose ühtsete lennundusnõuete väljatöötamise, vastuvõtmise ja rakendamise kokkuleppes tulenevate nõuetega (*Joint Aviation Requirements – JAR*).
[RT I, 16.08.2022, 3- jõust. 19.08.2022]

1. peatükk LENNUNDUSLUBAD

§ 1. Üldsätted

(1) Eesti riikkondsusega õhusõiduki meeskonnaliige võib olla isik, kellel on kehtiv ja Eestis tunnustatud lennundusluba.

(2) Eesti õhusõidukit võib ärilistel eesmärkidel kasutada isik, kellel on Eestis välja antud või välisriigis väljaantud ja Eestis tunnustatud kehtiv lennundusluba. Välisriigi õhusõidukit võib Eestis ärilistel eesmärkidel kasutada isik, kellel on selles välisriigis väljaantud või selles välisriigis tunnustatud lennundusluba.

(3) Transpordiamet annab välja lennundusspetsialistide lennunduslubasid ja peab nende üle arvestust, tunnustab välisriigis väljaantud lennunduslubasid ja annab välja kehtivustõendeid.

(4) Lennundusspetsialist peab tööülesannete täitmisel kaasas kandma lennundusluba ning nõudmisel esitama selle kontrollivale isikule.

§ 2. Pädevuste kohustuslikkus

(1) Lennundusspetsialist võib täita oma tööülesandeid vastavalt tema lennundusloale kantud pädevustele.

(2) Lennundusloa omanik ei või tegutseda õhusõiduki meeskonnaliikmena, kui tema loale ei ole kantud § 3 lõigetes 2, 3 ja 4 toodud vähemalt ühte vastavat liigi-, klassi- või tüübi- ja meeskonnaliikme pädevust.

(3) Instrumentaallendude teostamiseks peab õhusõiduki kaptenil ja teisel piloodil olema instrumentaallennu- (IFR-) pädevus.

(4) Lennundusloa omanik ei või anda teisele isikule lennuõpetust, kui tema loale ei ole kantud lennuõpetaja pädevust.

§ 3. Lennundusloale kantavad pädevused

(1) Lennundusloale kantavad pädevused jagunevad:

- 1) õhusõiduki liigipädevused;
- 2) õhusõiduki klassipädevused;
- 3) õhusõiduki tüübipädevused.

(2) Õhusõiduki liigipädevused käsitlevad järgmisi õhusõidukite liike:

- 1) lennukid (A);
- 2) rootorõhusõidukid (H);
- 3) purilennukid (G);
- 4) vabalennuõhupallid (FB).

(3) Klassipädevused käsitlevad järgmisi ühe piloodiga lendamiseks sertifitseeritud lennukite klasse:

- 1) kõik ühe kolbmootoriga maalennukid ja vesilennukid (SEP(A) land/sea);
- 2) kõik mitme kolbmootoriga maalennukid ja vesilennukid (MEP(A) land/sea);
- 3) kõik ühe turbopropeller mootoriga maalennukid ja vesilennukid (SET(A) land/sea);
- 4) kõik motopurilennukid (TMG).

(4) Õhusõidukid, mille käitamisel nõutakse vastavat tüübipädevust:

- 1) kõik mitme piloodiga lendamiseks sertifitseeritud lennukid (MPA);
- 2) kõik ühe piloodiga lendamiseks sertifitseeritud mitme turbopropeller mootoriga lennukid SP MET;
- 3) kõik ühe piloodiga lendamiseks sertifitseeritud ühe või mitme turboreaktiivmootoriga lennukid SP SEJ(A), SP MEJ(A);
- 4) kõik kopteri või autožiiri tüübid H;
- 5) kõik ebaharilike omadustega või Transpordiameti poolt keeruliseks hinnatud õhusõiduki tüübid.

(5) Meeskonnaliikmete pädevused lubavad neil õhusõiduki pardal täita kas:

- 1) kapteni;
- 2) teise piloodi;
- 3) navigaatori;
- 4) pardainseneri või
- 5) lennuõpilase ülesandeid.

§ 4. Lennundusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Luba või kehtivustõend tunnistatakse kehtetuks või selle kehtivus peatatakse, kui selle omanik on:

- 1) rikkunud lennuohutuse nõudeid, sealhulgas juhtinud õhusõidukit või täitnud ametiülesandeid alkoholi, narkootikumide, psühhotroopsete, psühhotoksiliste või teiste lennuohutust mõjutada võivate ainete mõju all, käitanud õhusõidukit haigena, väsinuna või muul põhjusel seisundis, kui ta ei saanud täita oma ülesandeid ohutul viisil;
- 2) rikkunud lennundusõigusaktide sätteid;
- 3) tunnistatud tervislikel põhjustel sobimatuks täitma oma ülesandeid;
- 4) eksamite või kontroll-lendude alusel tunnistatud oma teadmiste või oskuste poolest lennundusloas või kehtivustõendis märgitud tegevusele mittevastavaks.

(2) Transpordiamet võib loa või kehtivustõendi kehtivuse peatada ametkondliku uurimise ajaks kuni uurimise lõpuni.

(3) Kui Transpordiamet on tunnistanud loa kehtetuks või peatanud selle kehtivuse, ei või loa omanik käitada õhusõidukit isegi mitte lennuõpetaja ega kontrollpiloodi juhendamisel.

§ 5. 60-aastaste ja vanemate isikute lennunduslubade piirangud

(1) Vanus 60–64
Lennundusloa omanik, kes on saanud 60-aastaseks, ei tohi tegutseda piloodina ärilises lennutegevuses, välja arvatud mitme piloodiga õhusõiduki meeskonnaliikmena tingimusel, et ta on ainus 60–64-aastane piloot meeskonnas.

(2) Vanus 65
Lennundusloa omanik, kes on saanud 65-aastaseks ei tohi tegutseda piloodina ärilises lennutegevuses.

2. peatükk VÄLISRIIGI LENNUNDUSLOA TUNNUSTAMINE JA VAHETAMINE EESTI LENNUNDUSLOA VASTU

[RTL 2003, 85, 1250 - jõust. 26.07.2003]

§ 6. Ühinenud Lennuametite (*Joint Aviation Authorities* – JAA) liikmesriigis väljaantud lennundusload, pädevused, sertifikaadid ja tunnistused

JAA liikmesriigi lennuameti väljaantud, JAR-FCL, JAR-147 ja JAR-66 nõuetele vastavaid lennunduslube, pädevusi, volitusi, sertifikaate ja tunnistusi tunnustab Transpordiamet täiendavaid tingimusi seadmata.
[RTL 2003, 85, 1250- jõust. 26.07.2003]

§ 7. Muus riigis väljaantud lennundusload

(1) JAA liikmesriikide hulka mittekuuluva riigi lennuameti väljaantud lennundusloa võib Transpordiamet tunnistada kehtivaks Eestis registreeritud õhusõiduki käitamiseks ja hooldamiseks.

(2) Piloodiloo omanikud, kes soovivad loa kehtivustõendit, peavad vastama JAR-FCL 1.015¹ lisas 1 kehtestatud nõuetele. Kehtivustõend antakse kuni üheks aastaks, tingimusel, et põhiluba on sellel ajal kehtiv.

(3) Lennundusluba ei vahetata ümber ja kehtivustõendit ei anta välja ajutisele lennundusloale ega lennundusloale, mis on ümber vahetatud kolmandas riigis väljaantud lennundusloa alusel.

(4) JAA liikmesriikide hulka mittekuuluva riigi poolt Chicago rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni lisa 1 alusel väljaantud lennundusloa võib ümber vahetada JAR-FCL või JAR-66 nõuetele vastavaks loaks kahe riigi vahel sõlmitud lepingu alusel. Sellisel alusel ümbervahetatud lennundusloale tuleb märkida, millise riigi loa alusel vahetus toimus. Ühtsetes lennundusnõuetes sätestatud lennundusspetsialisti luba vahetatakse ümber ainult kooskõlas JAR-FCL ja JAR-66 nõuetega. Lennundusluba vahetatakse ümber, kui loa omanik tõestab dokumentaalselt oma vastavust taotletava loa väljaandmiseks Eestis kehtestatud nõuetele (vanus, koolitus, lennuoskus ja töökogemus, tervises seisund) ning kui omanik on edukalt läbinud kõik Transpordiameti poolt määratud teoreetilised ja praktilised testid. Sellisel alusel ümbervahetatud luba ei ole tingimusteta kehtiv teistes JAA liikmesriikides.

[RTL 2003, 85, 1250- jõust. 26.07.2003]

§ 7¹. Euroopa Tsiviillennunduse Konverentsi (ECAC) liikmesriikides väljaantud lennujuhtide ja -informaatorite load

[Kehtetu -RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 8. Erivolitused ja -pädevused

Lennundusloaga kaasnevaid erivolitusi ja -pädevusi (demonstratsioonlennud, õhusõiduki pukseerimine, vigurlennud, langevarjuhüpped vms) võib Transpordiamet välja anda kasutamiseks ainult Eesti õhuruumis. Sellise erivolituse või -pädevuse kasutamiseks teise JAA liikmesriigi õhuruumis on tarvis selle riigi eelnevat nõusolekut, kui Eesti ja selle riigi vahel ei ole sõlmitud asjakohast kokkulepet.

[RTL 2003, 85, 1250- jõust. 26.07.2003]

3. peatükk

LENNUKI ERAPILOODILUBA – PRIVATE PILOT LICENCE (AEROPLANE) – PPL(A)

§ 9. Loa taotlemine

(1) Loa taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (*Joint Aviation Authorities – JAA*) ühtsete lennundusnõuetega (*Joint Aviation Requirements Flight Crew Licensing JAR-FCL 1*)².

(2) Taotleja peab olema vähemalt 17-aastane.

(3) Erapiloodiluba taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo-, marsruut-, instrumentaal- ja öölennutundide arv ning õhusõidukite liigid, klassid ja tüübid, millel on lennatud);
- 6) lennuõpetaja järeldus;
- 7) kontrollpiloodi järeldus;
- 8) lennundusraadioside luba;
- 9) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava teoreetilise kursuse ja sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõidukite üldehitus, aerodünaamika;
- 3) lennu planeerimine ja teostamine, navigatsioon, meteoroloogia ja õhusõidukite käitamine;
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) lennundusraadioside.

(5) Taotleja peab olema lõpetanud ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava praktilise lennukoolituse Eestis või Ühinenud Lennuametite (JAA) liikmesriigis väljaantud või tunnustatud lennukõlblikkussertifikaadiga lennukitel ja tal peab olema vähemalt:

- 1) 45 tundi üldlennuaega lennukitel piloodina, kusjuures üldlennuaega hulgas võib olla kuni 5 lennutundi simulaatoril lennuõpetajaga. Kui taotlejal on vastav kopteri, B-klassi ülirkglennuki, purilennuki või motopurilennuki piloodiluba, võib üldlennuaega hulka arvestada nendel õhusõidukitel kaptenina lennatud ajast 10%, kuid mitte rohkem kui 10 tundi;
- 2) 25 tundi lennuaga lennuõpetajaga. Kui taotleja arvestab käesoleva lõike punktis 1 nõutud üldlennuaega hulka kaptenina lennatud aega teistel õhusõidukitel, siis võib lennuõpetajaga nõutud lennuaga vähendada kuni 20 tunnini;
- 3) 10 tundi soololendu lennuõpetaja juhendamisel, mille hulgas on vähemalt viis tundi marsruutlendu, sealhulgas vähemalt üks kahe vahemaandumisega lend marsruudil, mille pikkus on vähemalt 270 km (150 NM – meremiili);
- 4) öölendude pädevusmärke saamiseks viis tundi öölendu, millest kolm tundi lennuõpetajaga, kaasa arvatud üks tund marsruutlendu ning viis soololendu.

(6) Taotleja peab sooritama lennuki erapiloodi lennuoskustesti ühe- või mitmemootorilisel lennukil ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) järgi. Oskustest tuleb sooritada kuue kuu jooksul pärast praktilise koolitusprogrammi lõpetamist.

(7) Taotleja terviseseisund peab vastama esimese või teise klassi tervisenõuetele.

§ 10. Erapiloodi õigused

(1) Erapiloodil on õigus tegutseda kaptenina või teise piloodina mitteäriatelendudel loale kantud klassi- või tüübipädevusmärkega vastavatel lennukitel.

(2) Erapiloot ei tohi tegutseda kaptenina reisijateveol, kui ta 90 päeva jooksul ei ole iseseisvalt sooritanud kolme starti ja maandumist sama tüüpi või klassi lennukil.

(3) Öölendude sooritamiseks peab erapiloot läbi tegema § 9 lõike 5 punktis 4 nõutud lennukoolituse.

§ 11. Loa kehtivusaeg

Erapiloodiluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi ja vähemalt ühe kehtiva pädevuse korral.

§ 12. Loa pikendamine

(1) Loa pikendamiseks tuleb Transpordiametile esitada:

- 1) taotlus;

- 2) erapiloodi luba;
- 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 4) lennuraamat;
- 5) aruanne sooritatud kontroll-lennu kohta, juhul kui viimase 12 kuu jooksul taotleja ei ole saanud lennupraktikat vähemalt 12 tundi, sellest vähemalt 6 tundi kaptenina;
- 6) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(2) Loa pikendamiseks tuleb taotlejal sooritada lennundusõigusaktide tundmise test.

§ 13. Erapiloodiloo uuendamine

(1) Kui piloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, tuleb taotlejal selle uuendamiseks sooritada kontroll-lend.

(2) Kui piloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 24 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine.

(3) Kui lennundusluba on olnud kehtetu 24 kuni 48 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine;
- 3) navigatsioon;
- 4) meteoroloogia;
- 5) õhusõiduki käitamine.

(4) Kui lennundusluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava teooriakursuse, sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja teostamine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhusõiduki käitamine;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennundusraadioside.

4. peatükk

KOPTERI ERAPILOODILUBA – PRIVATE PILOT LICENCE (HELICOPTER) – PPL(H)

§ 14. Loa taotlemine

(1) Loa taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2)².

(2) Taotleja peab olema vähemalt 17-aastane.

(3) Kopteri erapiloodiloo taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo-, marsruut-, instrumentaal- ja öölennutundide arv ning õhusõidukite liigid, klassid ja tüübid, millel on lennatud);
- 5) lennuõpetaja järelendus;
- 6) kontrollpiloodi järelendus;
- 7) tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse läbimise kohta;
- 8) lennundusraadioside luba;
- 9) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava teooriakursuse ja sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõidukite üldehitus, aerodünaamika;

- 3) lennu planeerimine ja teostamine, navigatsioon, meteoroloogia ja õhusõidukite käitamisprotseduurid;
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) lennundusraadioside.

(5) Taotleja peab olema lõpetanud ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava praktilise lennukursuse Eestis või Ühinenud Lennuametite (JAA) liikmesriigis väljaantud või tunnustatud lennukõlblikkussertifikaadiga ühemootorilistel kuni nelja istekohaga kopteritel ja tal peab olema vähemalt:

- 1) 45 tundi üldlennuaega kopteritel piloodina, kusjuures üldlennuaja hulgas võib olla kuni 5 lennutundi simulaatoril lennuõpetajaga. Kui taotlejal on vastav lennuki-, B-klassi ülirikglennuki-, autožiiro-, purilennuki- või motopurilennuki piloodiluba, võib ta üldlennuaja hulka arvestada nendel õhusõidukitel kaptenina lennatud ajast 10%, kuid mitte rohkem kui 6 tundi;
- 2) 25 tundi lennuaega lennuõpetajaga;
- 3) 10 tundi soololendu lennuõpetaja kontrolli all, mille hulgas on vähemalt 5 tundi marsruutlendu, sealhulgas vähemalt üks kahe vahemaandumisega lend marsruudil pikkusega vähemalt 185 km (100 NM – meremiili);
- 4) öölendude pädevuse saamiseks 5 tundi öölendu, millest 3 tundi lennuõpetajaga, sealhulgas 1 tund marsruutlendu, ning 5 soololendu.

(6) Taotleja peab sooritama kopteri erapiloodi oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) järgi. Oskustest tuleb sooritada vähemalt 6 kuu jooksul pärast praktilise koolitusprogrammi lõpetamist.

(7) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese või teise klassi tervisenõuetele.

§ 15. Kopteri erapiloodi õigused

(1) Kopteri erapiloodil on õigus tegutseda kaptenina või teise piloodina mitteäriistel lendudel loale kantud tüübipädevustele vastavatel kopteritel.

(2) Kopteri erapiloot ei tohi tegutseda kaptenina reisijateveol, kui ta 90 päeva jooksul ei ole iseseisvalt sooritatud kolme starti ja maandumist seda tüüpi kopteril. Samad nõuded kehtivad ka reisijateveoks öösel.

§ 16. Loa kehtivusaeg

Kopteri erapiloodiluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi ja vähemalt ühe kehtiva pädevuse korral.

§ 17. Loa pikendamine

(1) Loa pikendamiseks tuleb Transpordiametile esitada:

- 1) taotlus;
- 2) kopteri erapiloodiluba;
- 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 4) lennuraamat või väljavõte sellest lennutundide kohta;
- 5) aruanne edukalt sooritatud kontroll-lennu kohta juhul, kui taotleja lennukogemus kopteritel on vähem kui 150 lennutundi, millest viimase 24 kuu jooksul on vähem kui 20 lennutundi ning viimase 12 kuu jooksul on vähem kui 10 lennutundi;
- 6) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(2) Loa pikendamiseks tuleb taotlejal sooritada lennundusõigusaktide tundmise test.

§ 18. Kopteri erapiloodiluba uuendamine

(1) Kui kopteri erapiloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, tuleb taotlejal selle uuendamiseks sooritada kontroll-lend.

(2) Kui piloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 24 kuud, peab selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine.

(3) Kui lennundusluba on olnud kehtetu 24 kuni 48 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine;
- 3) navigatsioon;
- 4) meteoroloogia;
- 5) õhusõiduki käitamine.

(4) Kui lennundusluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava teooriakursuse, sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;

- 4) lennu planeerimine ja teostamine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhusõiduki käitamine;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennundusraadioside.

5. peatükk

LENNUKI AMETPILOODILUBA – COMMERCIAL PILOT LICENCE (AEROPLANE) – CPL(A)

§ 19. Loa taotlemine

(1) Loa taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (*Joint Aviation Authorities*– JAA) ühtsete lennundusnõuetega (*Joint Aviation Requirements– Flight Crew Licensing* JAR-FCL 1).

(2) Taotleja peab olema vähemalt 18-aastane.

(3) Lennuki ametpiloodiloo taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo-, marsruut-, instrumentaal- ja öölennutundide arv ning õhusõidukite liigid, klassid ja tüübid, millel on lennatud);
- 6) lennuõpetaja järeldus;
- 7) kontrollpiloodi järeldus;
- 8) tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse läbimise kohta;
- 9) lennundusraadioside luba;
- 10) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava ametpiloodi teooriakursuse ja sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus (plaaner, süsteemid, jõuseadmed, mõõturid, elektroonika);
- 3) lennu planeerimine ja teostamine (mass ja tsentreering, lennu sooritamine, lennu planeerimine ja jälgimine);
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) meteoroloogia;
- 6) navigatsioon (üldnavigatsioon, raadionavigatsioon);
- 7) õhusõidukite käitamisprotseduurid;
- 8) aerodünaamika;
- 9) lennundusraadioside (visuaallennureeglite (VFR-) raadioside).

(5) Kui taotleja on lõpetanud ametpiloodi teooriakursuse ja praktilise õppe tervikkursuse Eestis või JAA liikmesriigis väljaantud või tunnustatud lennukõlblikkussertifikaadiga lennukitel, peab tal olema vähemalt 150 tundi üldlennuaega, mille hulka võib lugeda kuni 20 lennutundi kopteritel või motopurilennukitel ja 10 instrumentaallennutundi simulaatoril.

(6) Kui taotleja ei ole lõpetanud käesoleva eeskirja § 19 lõikes 5 toodud ametpiloodi praktilist õpet, peab tal olema Eestis või Ühinenud Lennuametite (JAA) liikmesriigis väljaantud või tunnustatud lennukõlblikkussertifikaadiga lennukitel vähemalt 200 tundi üldlennuaega, mille hulgas võib olla kuni:

- 1) 10 instrumentaallennutundi simulaatoril;
- 2) 30 tundi kaptenina kopteril juhul, kui taotlejal on kopteri erapiloodi luba;
- 3) 100 tundi kaptenina kopteril juhul, kui taotlejal on kopteri ametpiloodi luba;
- 4) 30 tundi kaptenina motopurilennukil või purilennukil.

(7) Käesoleva eeskirja § 19 lõigetes 5 ja 6 toodud taotleja üldlennuaeg 150 või 200 tundi peab sisaldama vähemalt:

- 1) 100 lennutundi õhusõiduki kaptenina. Kui taotleja on lõpetanud § 19 lõikes 5 nimetatud ametpiloodi praktilise õppe, piisab 70 lennutunnist õhusõiduki kaptenina;
- 2) 20 tundi marsruutlendu õhusõiduki kaptenina, millest vähemalt üks on kahe vahemaandumisega lend marsruudil pikkusega vähemalt 540 km (300 NM – meremiili);
- 3) 10 tundi instrumentaallennuaega, millest 5 tundi võib olla instrumentaallennuaeg simulaatoril;
- 4) viis tundi öölendu lennukitel, millest 3 tundi võib olla lennatud lennuõpetajaga, sealhulgas üks tund marsruutlendu ning viis soololendu.

(8) Taotleja peab sooritama lennuki ametpiloodi oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) järgi. Oskustest tuleb sooritada vähemalt 6 kuu jooksul pärast praktilise koolitusprogrammi lõpetamist.

(9) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese klassi tervisenõuetele.

§ 20. Ametpiloodi õigused

Ametpiloodil on õigus tegutseda:

- 1) erapiloodina;
- 2) kaptenina või teise piloodina mitteäriistel lendudel loale kantud õhusõiduki klassi- või tüübipädevusele vastavatel lennukitel;
- 3) kaptenina ärielses lennutegevuses lennukitel, mis on sertifitseeritud lendamiseks ühe piloodiga;
- 4) teise piloodina ärielses lennutegevuses lennukitel, mis on sertifitseeritud lendamiseks kahe piloodiga.

§ 21. Loa kehtivusaeg

Ametpiloodiluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi ja vähemalt ühe kehtiva pädevuse korral.

§ 22. Loa pikendamine

(1) Loa pikendamiseks tuleb Transpordiametile esitada:

- 1) taotlus;
- 2) ametpiloodiluba;
- 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 4) lennuraamat või väljavõte sellest sooritatud lennutundide kohta;
- 5) aruanne mitte varem kui nelja kuu eest edukalt sooritatud kontroll-lennu kohta, kui loa uuendamist taotletakse selle alusel või kui kontroll-lend on kohustuslik;
- 6) maksekvüitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(2) Loa uuendamiseks tuleb taotlejal sooritada lennundusõigusaktide tundmise test.

§ 23. Ametpiloodiluba uuendamine

(1) Kui ametpiloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.

(2) Kui ametpiloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 24 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks: sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine.

(3) Kui lennundusluba on olnud kehtetu 24 kuni 48 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks: sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine;
- 3) navigatsioon;
- 4) meteoroloogia;
- 5) õhusõiduki käitamine.

(4) Kui lennundusluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava teoriakursuse, sooritama edukalt kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja teostamine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhusõiduki käitamine;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennundusraadioside.

6. peatükk

KOPTERI AMETPILOODILUBA – COMMERCIAL PILOT LICENCE (HELICOPTER) – CPL(H)

§ 24. Loa taotlemine

(1) Loa taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2).

(2) Taotleja peab olema vähemalt 18-aastane.

(3) Kopteri ametpiloodiloa taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo-, marsruut-, instrumentaal- ja öölennutunnid ning õhusõidukite liigid, klassid ja tüübid, millel on lennatud);
- 6) lennuõpetaja järelendus;
- 7) kontrollpiloodi järelendus;
- 8) tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse läbimise kohta;
- 9) lennundusraadioside luba;
- 10) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava kopteri ametpiloodi teooriakursuse ja sooritanud eksamid järgmistest ainetest:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus (plaaner, süsteemid, jõuseadmed, mõõturid, elektroonika);
- 3) lennu planeerimine ja teostamine (mass ja tsentreering, lennu sooritamine, lennu planeerimine ja jälgimine);
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) meteoroloogia;
- 6) navigatsioon: üldnavigatsioon, raadionavigatsioon;
- 7) õhusõidukite käitamisprotseduurid;
- 8) aerodünaamika;
- 9) lennundusraadioside: visuaallennureeglite (VFR) ja instrumentaallennureeglite (IFR) raadioside.

(5) Kui taotleja on lõpetanud kopteri ametpiloodi teooriakursuse ja praktilise õppe tervikkursuse Eestis või JAA liikmesriigis väljaantud või tunnustatud lennukõlblikkussertifikaadiga kopteritel, peab tal olema vähemalt 135 tundi üldlennuaega, mille hulka võib lugeda kuni 15 lennutundi lennukitel või motopurilennukitel ja 10 instrumentaallennutundi simulaatoril.

(6) Kui taotleja ei ole lõpetanud kopteri ametpiloodi teooria ja praktilise õppe tervikkursust, peab tal olema Eestis või Ühinenud Lennuametite (JAA) liikmesriigis väljaantud või tunnustatud lennukõlblikkussertifikaadiga kopteritel vähemalt 185 tundi üldlennuaega, mille hulgas võib olla kuni:

- 1) 10 instrumentaallennutundi simulaatoril;
- 2) 20 tundi kaptenina lennukitel, kui taotlejal on lennuki erapiloodiluba;
- 3) 50 tundi kaptenina lennukitel, kui taotlejal on lennuki ametpiloodiluba;
- 4) 10 tundi kaptenina motopurilennukil või purilennukil.

(7) Taotleja kopteritel lennatud 135 või 185 tunni üldlennuaaja hulgas peab olema vähemalt:

- 1) 50 tundi kaptenina; kui taotleja on lõpetanud § 24 lõikes 5 toodud kopteri ametpiloodi tervikkursuse, siis piisab 35 lennutunnist kaptenina;
- 2) 10 tundi marsruutlendu kaptenina, millest vähemalt üks on kahe vahemaandumisega lend marsruudil pikkusega vähemalt 185 km (100 NM – meremiili);
- 3) 10 tundi instrumentaallennuaega, millest mitte rohkem kui viis tundi instrumentaallennuaega simulaatoril;
- 4) viis tundi öölendu kopteritel, sellest kolm tundi lennuõpetajaga, sealhulgas üks tund marsruutlendu, ning viis soololendu.

(8) Taotleja peab kontroll-lennul olema võimeline tegutsema kopteri kaptenina, sooritama protseduure ja manöövreid kopteril vastavalt ametpiloodile ühtsetes lennundusnõuetes (JAR-FCL 2) ettenähtud tasemel.

(9) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese klassi tervisenõuetele.

§ 25. Kopteri ametpiloodi õigused

Kopteri ametpiloodil on õigus tegutseda:

- 1) kopteri erapiloodina;
- 2) kaptenina või teise piloodina mitteärilistel lendudel loale kantud tüübipädevusele vastavatel kopteritel;
- 3) kaptenina ärilises lennutegevuses kopteritel, mis on sertifitseeritud lendamiseks ühe piloodiga;
- 4) teise piloodina ärilises lennutegevuses kopteritel, mis on sertifitseeritud lendamiseks kahe piloodiga.

§ 26. Loa kehtivusaeg

Kopteri ametpiloodiluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi ja vähemalt ühe kehtiva pädevuse korral.

§ 27. Loa pikendamine

- (1) Loa pikendamiseks tuleb Transpordiametile esitada:
- 1) taotlus;
 - 2) kopteri ametpiloodiluba;
 - 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
 - 4) lennuraamat või väljavõte lennutundide kohta;
 - 5) aruanne sooritatud kontroll-lennu kohta juhul, kui loa pikendamist taotletakse selle alusel või kui kontroll-lend on kohustuslik;
 - 6) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.
- (2) Loa pikendamiseks tuleb taotlejal sooritada lennundusõigusaktide tundmise test.

§ 28. Kopteri ametpiloodiloo uuendamine

- (1) Kui kopteri ametpiloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks edukalt sooritama kontroll-lennu.
- (2) Kui kopteri ametpiloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 24 kuud, peab ta selle uuendamiseks (sooritama edukalt kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes):
- 1) lennundusõigusaktid;
 - 2) lennu planeerimine ja teostamine.
- (3) Kui piloodiluba on olnud kehtetu 24 kuni 48 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks: sooritama edukalt kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:
- 1) lennundusõigusaktid;
 - 2) lennu planeerimine ja teostamine;
 - 3) navigatsioon;
 - 4) meteoroloogia;
 - 5) õhusõiduki käitamine.
- (4) Kui kopteri ametpiloodiluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava teooriakursuse, sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:
- 1) lennundusõigusaktid;
 - 2) õhusõiduki üldehitus;
 - 3) aerodünaamika;
 - 4) lennu planeerimine ja teostamine;
 - 5) navigatsioon;
 - 6) meteoroloogia;
 - 7) õhusõiduki käitamine;
 - 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
 - 9) lennundusraadioside.

7. peatükk

LENNUKI LIINIPILOODILUBA – AIR TRAFFIC PILOT LICENCE (AEROPLANE) – ATPL(A)

§ 29. Loa taotlemine

- (1) Loa taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (*Joint Aviation Authorities – JAA*) ühtsete lennundusnõuete (*Joint Aviation Requirements – Flight Crew Licensing – JAR-FCL 1*).
- (2) Taotleja peab olema vähemalt 21-aastane.
- (3) Lennuki liinipiloodiloo taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:
- 1) isikuandmed ning elukoht;
 - 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
 - 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
 - 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
 - 5) andmed lennustaaži kohta (õppe-, soolo-, marsruut-, instrumentaal- ja õlennutundide arv ning õhusõidukite liigid, klassid ja tüübid, millel on lennatud);
 - 6) lennuõpetaja järeldus;
 - 7) kontrollpiloodi järeldus;
 - 8) tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse läbimise kohta;
 - 9) lennundusraadioside luba;
 - 10) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava koolituse tervikkursuse või liinipiloodi ATPL(A) teooriaõppe moodulkursuse sertifikaadiga koolitusorganisatsioonis (FTO) ja sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõidukite üldehitus (plaaner, süsteemid, jõuseadmed, mõõturid, elektroonika);
- 3) lennu planeerimine ja teostamine: õhusõiduki mass ja tsentreering, lennu planeerimine ja sooritamine;
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) meteoroloogia;
- 6) navigatsioon (üldnavigatsioon, raadionavigatsioon);
- 7) õhusõidukite käitamisprotseduurid;
- 8) aerodünaamika;
- 9) lennundusraadioside (visuaal- (VFR) ja instrumentaallennureeglite (IFR) raadioside).

(5) Taotlejal peab olema vastavalt ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL) väljaantud või tunnustatud ametpiloodi luba, mitmemootoriliste lennukite ja instrumentaallennupädevus ning läbitud lennukoolitus kahe või enama meeskonnaliikmeka lennukitel lendamiseks. Tal peab olema lennatud lennukitel piloodina vähemalt 1500 tundi üldlennuaega, mille hulgas võib olla kuni 100 lennutundi simulaatoril. Üldlennuaeg peab sisaldama vähemalt:

- 1) 500 lennutundi lennukitel, mis on sertifitseeritud lendamiseks kahe või enama meeskonnaliikmeka ja mis vastava ühtsetele lennundusnõuetele JAR-25 transportkategoria nõuetele või JAR-23 kohalike lendude nõuetele;
- 2) 250 lennutundi kaptenina või 100 lennutundi kaptenina ja 150 lennutundi teise piloodina kapteni ülesannetes kapteni kontrolli all;
- 3) 200 tundi marsruutlendu, millest vähemalt 100 tundi kaptenina või teise piloodina kapteni ülesannetes kapteni kontrolli all;
- 4) 75 tundi instrumentaallennuaega, millest mitte rohkem kui 30 tundi instrumentaallennuaega simulaatoril;
- 5) 100 tundi öölendu kaptenina või teise piloodina.

(6) Üldlennuaega hulka võib lugeda pardainsenerina lennatud lennuajast 50%, kuid mitte rohkem kui 250 tundi. Lennuaega pardainsenerina võib arvestada § 29 lõikes 5 ja lõike 5 punktis 1 nõutud 1500 ja 500 lennutundi hulka juhul, kui pardainsenerina lennatud lennuaja kogusumma ei ületa 250 tundi.

(7) Taotleja peab sooritama lennuki liinipiloodi oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) järgi lennukil, mis on sertifitseeritud lendamiseks vähemalt kahest piloodist koosneva meeskonnaga.

(8) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese klassi tervisenõuetele.

§ 30. Liinipiloodi õigused

Liinipiloodil on õigus töötada:

- 1) erapiloodina, ametpiloodina ja liinipiloodina visuaal- ja instrumentaallennu tingimustes;
- 2) kaptenina või teise piloodina ärilises lennutegevuses vastava tüübipädevusega lennukitel.

§ 31. Loa kehtivusaeg

Liinipiloodi luba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi ja vähemalt ühe kehtiva pädevuse korral.

§ 32. Loa pikendamine

(1) Loa pikendamiseks tuleb Transpordiametile esitada:

- 1) avaldus;
- 2) liinipiloodi luba;
- 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 4) lennuraamat või väljavõte lennutundide kohta;
- 5) aruanne mitte varem kui nelja kuu eest edukalt sooritatud kontroll-lennu kohta, kui loa uuendamist taotletakse selle alusel või kui kontroll-lend on kohustuslik;
- 6) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(2) Loa pikendamiseks tuleb taotlejal sooritada test lennundusõigusaktide tundmisest.

§ 33. Liinipiloodiluba uuendamine

(1) Kui liinipiloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.

(2) Kui liinipiloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 24 kuud, peab selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;

2) lennu planeerimine ja teostamine.

(3) Kui piloodiluba on olnud kehtetu 24 kuni 48 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine;
- 3) navigatsioon;
- 4) meteoroloogia;
- 5) õhusõiduki käitamine.

(4) Kui liinipiloodiluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava teooriakursuse, sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja teostamine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhusõiduki käitamine;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennundusraadioside.

8. peatükk

KOPTERI LIINIPILOODILUBA – AIR TRAFFIC PILOT LICENCE (HELICOPTER) – ATPL(H)

§ 34. Loa taotlemine

(1) Loa taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2).

(2) Taotleja peab olema vähemalt 21-aastane.

(3) Kopteri liinipiloodiluba taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo-, marsruut-, instrumentaal- ja õlennutunnid ning õhusõidukite liigid, klassid ja tüübid, millel on lennatud);
- 6) lennuõpetaja järeldus;
- 7) kontrollpiloodi järeldus;
- 8) tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse läbimise kohta;
- 9) lennundusraadioside luba;
- 10) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava kopteri liinipiloodi teooriakursuse ja sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõidukite üldehitus (plaaner, süsteemid, jõuseadmed, mõõturid, elektroonika);
- 3) lennu planeerimine ja teostamine: mass ja tsentreering, lennu sooritamine, lennu planeerimine ja jälgimine;
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) meteoroloogia;
- 6) navigatsioon (üldnavigatsioon, raadionavigatsioon);
- 7) õhusõidukite käitamisprotseduurid;
- 8) aerodünaamika;
- 9) lennundusraadioside (visuaal- (VFR) ja instrumentaallennureeglite (IFR) raadioside).

(5) Taotlejal peab olema ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastav või tunnustatud kopteri ametpiloodi luba, mitmemootoriliste kopterite ja instrumentaallennu pädevus ning läbitud koolitus kopteritel, mis on sertifitseeritud lendamiseks kahe või enama meeskonnaliikmaga. Tal peab olema kopteritel piloodina vähemalt 1000 tundi üldlennuaega, mille hulgas kuni 100 lennutundi simulaatoril. Üldlennuaega hulgas peab olema vähemalt:

- 1) 350 lennutundi kopteritel, mis on sertifitseeritud lendamiseks kahe või enama meeskonnaliikmaga instrumentaallennu tingimustes ja millel on ühtsetele lennundusnõuetele (JAR 27 või 29) vastav tüübisertifikaat või eelpooltoodud nõuetega samaväärne tüübisertifikaat, või kopteritel, mida ühtsete lennundusnõuete (JAR-OPS)² kohaselt käitatakse kahe piloodiga;
- 2) 250 lennutundi kaptenina või 100 lennutundi kaptenina ja 150 lennutundi teise piloodina kapteni ülesannetes kapteni kontrolli all;

- 3) 200 tundi marsruutlendu, millest vähemalt 100 tundi kaptenina või teise piloodina kapteni ülesannetes kapteni kontrolli all;
- 4) 70 tundi instrumentaallennuaega, millest kuni 30 tundi võib olla instrumentaallennuaega simulaatoril;
- 5) 100 tundi öölendu kaptenina või teise piloodina.

(6) Taotleja peab sooritama kopteri liinipiloodi oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) järgi kopteril, mis on sertifitseeritud lendamiseks vähemalt kahest piloodist koosneva meeskonnaga ja omab kooskõlas ühtsete lennundusnõuetega (JAR 27 ja 29) väljaantud tüübisertifikaati või eeltoodud nõuetega samaväärset tüübisertifikaati.

(7) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese klassi tervisenõuetele.

§ 35. Kopteri liinipiloodi õigused

Kopteri liinipiloodil on õigus tegutseda:

- 1) kopteri erapiloodina, ametpiloodina ja liinipiloodina visuaal- ja instrumentaallennu tingimustes;
- 2) kaptenina või teise piloodina ärilises lennutegevuses vastavalt oma piloodiloo tüübipädevusele.

§ 36. Loa kehtivusaeg

Kopteri liinipiloodiluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi ja vähemalt ühe kehtiva pädevuse korral.

§ 37. Loa pikendamine

(1) Loa pikendamiseks tuleb Transpordiametile esitada:

- 1) avaldus;
- 2) kopteri liinipiloodi luba;
- 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 4) lennuraamat;
- 5) aruanne sooritatud kontroll-lennu kohta juhul, kui loa uuendamist taotletakse selle alusel või kui kontroll-lend on kohustuslik;
- 6) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(2) Loa pikendamiseks tuleb taotlejal sooritada test lennundusõigusaktide tundmisest.

§ 38. Kopteri kehtetu liinipiloodiloo uuendamine

(1) Kui kopteri liinipiloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.

(2) Kui kopteri liinipiloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 24 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine.

(3) Kui kopteri liinipiloodiluba on olnud kehtetu 24 kuni 48 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine;
- 3) navigatsioon;
- 4) meteoroloogia;
- 5) õhusõiduki käitamine.

(4) Kui kopteri liinipiloodiluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima ühtsete lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava teooriakursuse, sooritama edukalt kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja teostamine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhusõiduki käitamine;
- 8) inimfaktorja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennundusraadioside.

9. peatükk

NAVIGAATORILUBA – FLIGHT NAVIGATOR LICENCE – FNL

§ 39. Navigaatoriloo taotlemine

(1) Loo taotlemine toimub kooskõlas Chicago 1944. a konventsiooni lisa (*Annex*) 1 nõuetega.

(2) Taotleja peab olema vähemalt 18-aastane.

(3) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud navigaatorite teoreetilise ja praktilise koolituse ja tal peab olema vähemalt 200 lennutundi õhusõiduki navigaatori kohustes lennuõpetaja järelevalve all, millest vähemalt 30 lennutundi öösel. Kui taotlejal on era- või ametpiloodiluba, võib 200 lennutunni hulka arvestada kuni 50 lennutundi õhusõiduki piloodina.

(4) Taotleja peab olema võimeline tegutsema kontroll-lennul õhusõiduki navigaatorina ja oskama vastu võtta õigeid otsuseid ning tegema kvalifitseeritud vaatlusi lennu ajal.

(5) Taotleja tervise seisund peab vastama esimese klassi tervisenõuetele.

(6) Taotleja peab olema sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõidukite lennutehnilised karakteristikud ja lennu planeerimine;
- 3) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 4) meteoroloogia;
- 5) navigatsioon;
- 6) aerodünaamika;
- 7) raadioside.

(7) Navigaatoriloo taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, marsruut-, instrumentaal- ja öölennutundide arv);
- 6) lennuõpetaja järeldus;
- 7) tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse läbimise kohta;
- 8) lennundusraadioside luba;
- 9) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

§ 40. Navigaatori õigused

Navigationiloo omanikul on õigus tegutseda navigaatorina igat tüüpi õhusõidukil.

§ 41. Loo kehtivusaeg

Navigationiluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi korral.

§ 42. Loo pikendamine

Loo pikendamiseks tuleb esitada:

- 1) avaldus;
- 2) navigaatori luba;
- 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 4) lennuraamat;
- 5) aruanne eelneva nelja kuu jooksul edukalt sooritatud kontroll-lennu kohta;
- 6) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

§ 43. Navigaatoriloo uuendamine

(1) Loo uuendamiseks tuleb taotlejal sooritada lennundusõigusaktide test.

(2) Kui navigaatoriluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.

(3) Kui navigaatoriluba on olnud kehtetu 12 kuni 48 kuud, peab selle uuendamiseks sooritama eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja navigatsioon;
- 3) sooritama kontroll-lennu.

(4) Kui navigaatoriluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima vastava teooriakursuse, sooritama kontroll-lennu ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja teostamine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) inimfaktorid ja sellest tulenevad piirangud;
- 8) lennundusraadioside.

10. peatükk

PARDAINSENERILUBA – FLIGHT ENGINEER LICENCE – F/E L

§ 44. Loa taotlemine

(1) Loa taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsete lennundusnõuetega (JAR FCL 4)².

(2) Taotleja peab olema vähemalt 18-aastane.

(3) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud pardainseneride teoreetilise ja praktilise koolituse ja tal peab olema vähemalt 100 lennutundi pardainseneri kohustes lennuõpetaja järelevalve all, millest 50 tundi võib olla simulaatoril. Kui taotlejal on era- või ametpiloodiluba, võib 100 lennutunni hulka arvestada kuni 20 lennutundi õhusõiduki piloodina.

(4) Taotlejal peab olema vähemalt 100 lennutundi õhusõiduki pardainseneri kohustes lennuõpetaja järelevalve all, millest 50 tundi võib olla simulaatoril. Kui taotlejal on era- või ametpiloodi luba, võib 100 lennutunni hulka lugeda kuni 20 lennutundi õhusõiduki piloodina;

(5) Pardainseneriloo taotleja peab kontroll-lennul olema võimeline tegutsema õhusõiduki pardainsenerina tava- ja eriolukordades ja oskama:

- 1) kasutada pardasüsteeme õhusõiduki omaduste ja piirangute alusel;
- 2) võtta lennu ajal vastu õigeid otsuseid ja teha kvalifitseeritud vaatlusi.

(6) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese klassi tervisenõuetele.

(7) Pardainseneriloo taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe- ja öölennutundide arv ning õhusõidukite tüübid, millel on lennatud);
- 6) lennuõpetaja järeldus;
- 7) tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse läbimise kohta;
- 8) lennundusraadioside luba;
- 9) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(8) Taotleja peab olema sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõidukite käitamine;
- 3) õhusõiduki lennutehnilised omadused ja lennu planeerimine;
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) õhusõiduki käitamisprotseduurid;
- 6) õhusõiduki käitamise meteoroloogilised aspektid.

§ 45. Pardainseneri õigused

Pardainseneriloo omanikul on õigus tegutseda pardainsenerina loale kantud tüüpi õhusõidukitel.

§ 46. Loa kehtivusaeg

Pardainseneriluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi korral.

§ 47. Loa pikendamine

- (1) Loa pikendamiseks tuleb esitada:
 - 1) avaldus;
 - 2) pardainseneri luba;
 - 3) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
 - 4) lennuraamat;
 - 5) aruanne edukalt sooritatud kontroll-lennu kohta;
 - 6) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.
- (2) Loa pikendamiseks tuleb taotlejal sooritada lennundusõigusaktide test.

§ 48. Loa uuendamine

- (1) Kui pardainseneri luba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.
- (2) Kui pardainseneriluba on olnud kehtetu 12 kuni 48 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama edukalt kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL) kohaselt ja eksamid järgmistes ainetes:
 - 1) lennundusõigusaktid;
 - 2) lennu planeerimine ja teostamine;
 - 3) õhusõiduki käitamine.
- (3) Kui pardainseneriluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima vastava teoriakursuse, sooritama kontroll-lennu ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL) kohaselt ja sooritama eksamid järgmistes ainetes:
 - 1) lennundusõigusaktid;
 - 2) õhusõiduki üldehitus;
 - 3) lennu planeerimine ja teostamine;
 - 4) õhusõiduki käitamine;
 - 5) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud.

10¹. peatükk ÜLIKERGÕHUSÕIDUKI PILOODILUBA – ULTRA-LIGHT PILOT LICENCE – ULPL

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 48¹. Ülikergõhusõidukite liigitus

Ülikergõhusõidukite liigitus on sätestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 12. augusti 2003. a määruses nr 119 „Ülikergõhusõiduki käitamise eeskiri”.
[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 48². Ülikergõhusõiduki piloodiloo väljaandmise üldnõuded

- (1) Ülikergõhusõiduki piloodiloo taotleja peab olema vähemalt 17-aastane.
- (2) Ülikergõhusõiduki piloodiloo taotleja peab olema läbinud koolituskursuse ning sooritama teooriaeksami ülikergõhusõiduki pilootide koolitust pakkuvas koolitusorganisatsioonis.
[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]
- (3) Ülikergõhusõiduki piloodiloo taotleja peab kuue kuu jooksul pärast lennuõppe läbimist sooritama kontroll-lennu koos kontrollpiloodiga. Kontroll-lennu ajal peab piloodiloo taotleja olema võimeline tegutsema õhusõiduki kaptenina ning sooritama ülikergõhusõidukil nõutavaid protseduure ja manöövreid.
- (4) Transpordiamet väljastab taotlejale tähtajatu piloodiloo, millele kantakse A klassi ülikergõhusõiduki, B klassi ülikerg-maalennuki, B klassi ülikerg-vesilennuki või ülikergõhusõiduki liigituse alla kuuluva kopteri pädevus.
[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 48³. Ülikergõhusõiduki piloodiloo taotlemisel nõutavad andmed ja dokumendid

- (1) Ülikergõhusõiduki piloodiloo taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:
 - 1) taotleja isikuandmed – nimi, sünniaeg, sünnikoht, isikukood;
 - 2) taotleja kontaktandmed – elukohta aadress, e-posti aadress, telefoninumber;
 - 3) komisjoni määruse (EL) nr 1178/2011, millega kehtestatakse tsiviillennunduses kasutatavate õhusõidukite meeskonnaga seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008 (ELT L 311, 25.11.2011, lk 1–193) IV lisa punkti MED.A.030 alapunkti b kohane kehtiv LAPL klassi tervisetõend;

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

- 4) üks taotleja värvifoto suurusega 3×4 cm, kui tegu on esmakordse taotlemisega;
 - 5) andmed lennukogemuse kohta – õppe-, soolo-, marsruutlennutunnid, lendude arv, lendamiseks kasutatud ülikergõhusõiduki modifikatsioon;
 - 6) kontrollpiloodiga sooritatud kontroll-lennu akt-järeldus;
 - 7) tunnistus või tõend lennundusloa saamiseks nõutava koolituse ja eksami läbimise kohta.
- [RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]
- 8) [kehtetu - RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(2) Lõike 1 punktis 3 nimetatud tervisetõendit ei nõuta A klassi ülikergõhusõiduki käitamisel.
[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 48⁴. A klassi ülikergõhusõiduki piloodiloo taotleja koolitusnõuded

(1) A klassi ülikergõhusõiduki piloodiloo taotleja peab olema läbinud teoriakoolituse ning sooritanud eksami järgmistes üldainetes:

- 1) lennundusalased õigusaktid;
- 2) meteoroloogia;
- 3) navigatsioon.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(1¹) Lisaks lõikes 1 loetletud aineteksamile peab taotleja olema läbinud teoriakoolituse ja sooritanud eksami järgmistes A klassi ülikergõhusõiduki käitamiseks vajalikes erialaainetes:

- 1) õhusõidukite üldehitus;
- 2) aerodünaamika;
- 3) lennu planeerimine ja teostamine;
- 4) käitamisprotseduurid.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(2) Taotleja peab läbima lennuõppe järgmises mahus:

- 1) 20 lennutundi A klassi ülikergõhusõidukil, millest vähemalt viis lennutundi on soololennud;
- 2) 90 maandumist, millest vähemalt 10 lähenemist ja maandumist on sooritatud mootori tühikäigul;
- 3) viis marsruutlendu enam kui 50 kilomeetrilisel marsruudil, millest vähemalt kaks tundi õppeleenu.

(3) Kui taotleja omab eelnevalt enam kui 35-tunnist deltaplaani lennukogemust, peab ta A klassi ülikergõhusõiduki piloodiloo saamiseks olema sooritanud teoriakoolituse täies mahus ja läbima A klassi ülikergõhusõiduki lennuõppe järgmises mahus:

- 1) 10 lennutundi, millest vähemalt viis tundi soololennuna;
- 2) 35 maandumist, millest vähemalt 10 lähenemist ja maandumist mootori tühikäigul;
- 3) viis tundi marsruutlendu, millest vähemalt kolm soololennuna;
- 4) vähemalt üks 50 kilomeetri pikkune soolomarsruutlend.

(4) Kui taotleja omab eelnevalt lennukogemust motopurilennukil, purilennukil, lennukil või kopteril, peab ta olema läbinud teoriakursuse ning sooritanud eksami vaid lõikes 1¹ nimetatud A klassi ülikergõhusõiduki käitamiseks vajalikes ainetes. Lisaks peab ta olema läbinud A klassi ülikergõhusõiduki lennuõppe käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud mahus.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 48⁵. A klassi ülikergõhusõiduki piloodiloo omaniku õigused

(1) Ülikergõhusõiduki A-klassi piloodiloo annab õiguse käitada A klassi ülikergõhusõidukit mittekontrollitavas õhuruumis. Lendamiseks kontrollitavas õhuruumis peab A klassi ülikergõhusõiduki piloot omama lennunduse raadioside luba.

(2) A klassi ülikergõhusõiduki piloodiloo omanik tohib lennule kaasa võtta reisija, kui ta on pärast lennuõppe läbimist lennanud ülikergõhusõidukil vähemalt 20 tundi soololendu ning lennule eelneva 90 päeva jooksul sooritanud vähemalt viis lendu antud tüüpi ülikergõhusõidukil. Lennule kaasavõetud ülikergõhusõiduki piloodiloo omanikku ei loeta reisijaks.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 48⁶. Nõuded B klassi ülikerglennuki ja ülikergõhusõiduki liigituse alla kuuluva kopteri piloodile

(1) B klassi ülikerglennuki piloodile kohaldatakse Komisjoni määruse (EL) nr 1178/2011 lisa I punktides FCL.100, FCL.105, FCL.110, FCL.120, FCL.125, FCL.110.A ja FCL.135.A sätestatud.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(2) Ülikergõhusõiduki liigituse alla kuuluva kopteri piloodile kohaldatakse Komisjoni määruse (EL) nr 1178/2011 lisa I punktides FCL.100, FCL.105, FCL.110, FCL.120, FCL.125, FCL.110.H ja FCL.135.H sätestatud.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 48⁷. B klassi ülikerglennukisse ja ülikergõhusõiduki liigituse alla kuulvasse kopterisse reisija kaasavõtmise õigus

B klassi ülikerglennuki ja ülikergõhusõiduki liigituse alla kuuluva kopteri piloodiloo omanik tohib lennule kaasa võtta reisija, kui ta on pärast lennuõppe läbimist lennanud ülikergõhusõidukil vähemalt 15 tundi soololendu ning lennule eelneva 90 päeva jooksul sooritanud vähemalt viis lendu antud tüüpi ülikergõhusõidukil. Lenlule kaasavõetud ülikergõhusõiduki piloodiloo omanikku ei loeta reisijaks.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 48⁸. Ülikergõhusõiduki piloodi hiljutise lennukogemuse nõuded

(1) Ülikergõhusõiduki piloodiloo omanik võib loast tulenevaid õigusi kasutada üksnes tingimusel, et ta on eelneva 24 kuu jooksul ülikergõhusõiduki piloodina teinud järgmist:

- 1) lennanud kaptenina vähemalt 12 lennutundi, mis muu hulgas hõlmab 12 starti ja maandumist;
- 2) läbinud täiendusõppe, mis hõlmab vähemalt üht lennutundi koos lennuõpetajaga.

(2) Ülikergõhusõiduki piloodiloo omanik, kes ei vasta käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 1 ja 2 nõuetele, peab tegema järgmist:

- 1) enne piloodiloo tulenevate õiguste kasutamise jätkamist sooritama lennuoskuse tasemekontrolli kontrollpiloodi osavõtul või
- 2) sooritama käesoleva paragrahvi lõike 1 nõuete täitmiseks koos lennuõpetajaga või soololennul lennuõpetaja järelevalve all täiendavaid lennutunde või starte ja maandumisi.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(3) Lõigetes 1 ja 2 sätestatud ei kohaldata A klassi ülikergõhusõiduki piloodiloo omaniku suhtes.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(4) Taotleja, kes omab B klassi ülikerg-maalennuki pädevust ja ühe kolbmootoriga lennukite klassi maismaapädevust, võib lõigetes 1 ja 2 sätestatud hiljutise lennukogemuse nõuded täita ühes neist klassidest või kombineerituna mõlemas klassis.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 48⁹. Ülikergõhusõidukiga veekogudelt lendamise pädevus

(1) Ülikergõhusõidukiga veekogudelt lendamise pädevuse taotlemiseks peab taotlejal olema:

1) läbitud ülikergõhusõiduki pilootide koolitust pakkuva koolitusorganisatsiooni asjakohane teoriakursus ja lennuõppe;

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

- 2) vähemalt 35 üldlennutundi ülikergõhusõidukil enne lennuõppe algust;
- 3) sooritatud ülikergõhusõidukil 50 starti ja maandumist veekogudel;
- 4) sooritatud kontroll-lend koos kontrollpiloodiga.

(2) Kui taotlejal on pädevus vesilennukil lendamiseks, tuleb tal sooritada vaid kontroll-lend koos kontrollpiloodiga.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

11. peatükk ÜLIKERGLENNUKI PILOODILUBA – ULTRA- LIGHT AEROPLANE PILOT LICENCE – ULAPL

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 49. Ülikerglennuki piloodiloo taotlemine

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 50. Ülikerglennuki piloodiloo omaniku õigused

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 51. Loa kehtivusaeg

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 52. Loa pikendamine

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 53. Ülikerglennuki piloodiloo uuendamine

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

12. peatükk PURILENNUKI PILOODILUBA – GLIDER PILOT LICENCE – GPL

§ 54. Purilennuki piloodiloo taotlemine

(1) Taotleja peab olema vähemalt 17-aastane.

(2) Purilennuki piloodiloo taotleja peab esitama Transpordiameti kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo- ja marsruutlennutundide arv);
- 6) lennuõpetaja järelendus;
- 7) kontrollpiloodi järelendus;
- 8) lennundusraadioside luba;
- 9) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(3) Purilennuki piloodiloo taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud purilennuki piloodi kvalifikatsioonile vastava teooriakursuse, mille õhusõidukite ehitust ja aerodünaamikat käsitlevatesse punktidesse peab olema lisatud ka purilennukite ehituse ja aerodünaamikaga seonduv materjal.

(4) Taotleja peab sooritama eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) purilennuki ehitus, aerodünaamika;
- 3) aeronavigatsioon, meteoroloogia ja purilennuki käitamine;
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) lennundusraadioside.

(5) Kui taotlejal on kehtiv lennuki, ülikerglennuki, motopurilennuki või kopteri piloodiluba, siis peab ta läbima Transpordiameti poolt heakskiidetud teooriakursuse purilennukite aerodünaamikast ja ehitusest ning sooritama koolitusorganisatsiooni juures eksamid § 54 lõikes 4 loetletud ainetest.

(6) Taotlejal peab olema läbitud Transpordiameti poolt heakskiidetud lennukoolitus ja tal peab olema vähemalt:

- 1) 20 lennutundi purilennukil, millest vähemalt 10 soololennutundi;
- 2) 70 lendu purilennukil, millest vähemalt 30 on soololennud;
- 3) 7 tundi termikalendu, millest vähemalt 3 tundi soololennuna;
- 4) 5 maandumist (neist 2 soololennu tingimustes) väljapoole lennuvälja või lennuväljal selleks eraldatud piirdealale, mille mõõtmed erinevad tavapärase maandumispaiga omadest.

(7) Kui taotlejal on vähemalt 500 tundi eelnevat lennukogemust või kehtiv lennuki erapiloodi, kopteri erapiloodi, motopurilennuki või B-klassi ülikerglennuki piloodiluba, võib § 54 lõikes 6 toodud lennutunde vähendada 3/4 võrra. Selleks peab koolitusorganisatsioon esitama Transpordiametile heakskiitmiseks personaalse koolitusprogrammi.

(8) Taotleja peab kontroll-lennul olema võimeline tegutsema purilennuki kaptenina ning suutma sooritada termikalendu. Kontroll-lend tuleb sooritada 6 kuu jooksul pärast praktilise koolitusprogrammi lõpetamist.

(9) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese või teise klassi tervisenõuetele.

§ 55. Purilennuki piloodiloo omaniku õigused

(1) Purilennuki piloodil on õigus tegutseda purilennuki kaptenina termikalennul, kui nähtavus vastavalt purilennuki piloodiloale märgitud pädevusele ja piloteeritava purilennuki käsiraamatus esitatud tingimustele on suurem kui 5 kilomeetrit ja pilve alampiir kõrgem kui 450 meetrit (1500 jalga).

(2) Purilennuki kapten tohib pärast vastavat kontroll-lendu kaasa võtta reisija tingimusel, kui:

- 1) kaptenil on 35 purilennutundi ja sooritatud 100 lendu purilennukil;
- 2) ta on lennanud pärast lennukoolituse lõpetamist vähemalt 15 soololennutundi purilennukil;
- 3) ta on viimase 90 päeva jooksul sooritanud 5 lendu purilennukil.

(3) Kehtiva erapiloodiloaga või kopteri erapiloodiloaga purilennuki kaptenil on õigus taotleda reisija kaasavõtmise õigust pärast purilennukursuse lõpetamist, kui tal on sooritatud 20 purilendu ja lennatud 5 soololennutundi. Purilennuki piloodiloaga kaasalendajat ei loeta reisijaks.

(4) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese või teise klassi tervisenõuetele.

§ 56. Purilennuki piloodi pilvedes lendamise pädevus

(1) Taotlejal peab olema sooritatud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennuliiklusteeninduse struktuur ning lendude juhtimise kord;
- 3) purilennuki mõõdikud ja instrumentaallennu teooria; kõrgusmõõtja seadmine;
- 4) aeronavigatsioon;
- 5) lennu planeerimine;
- 6) õhus orienteerumisel kasutatavad mõõdikud ja lennukaardid;
- 7) lennundusmeteoroloogia;
- 8) instrumentaallennureeglite osa, mis käsitleb lennu planeerimist, lähtudes koostöö põhimõtetest lendu tagavate lennujuhtimisteenistustega;
- 9) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud.

(2) Taotlejal peab olema purilennuki piloodiluba ja lennatud vähemalt 100 tundi purilendu, millest vähemalt 3 tundi instrumentaalkoolituslendu puri- või motopurilennukil. Eespoolmainitud kolmest instrumentaallennu tunnist võib ühe tunni asendada 2-tunnise lennuga simulaatoril.

(3) Mootorlennuki erivisuaallennu pädevust omav isik peab olema lennanud vähemalt 2 tundi instrumentaalkoolituslendu puri- või motopurilennukil.

(4) Instrumentaallennupädevust omava mootorlennuki piloodil peab olema lennatud üks tund instrumentaalkoolituslendu puri- või motopurilennukil.

(5) Taotleja peab kontroll-lennul puri- või motopurilennukil oskama:

- 1) juhtida purilennukit pilvedes ja tõusvas õhuvoolus püsivalt purilenduri pädevuse tasemel nii tava- kui eriolukordades;
- 2) järgida purilendu puudutavaid tegutsemisjuhendeid ja meetodeid.

(6) Purilennuki piloodi pilvedes lendamise pädevus kehtib 24 kuud.

(7) Pädevust uuendatakse juhul, kui pädevuse omanik on uuendamisele eelnenud 12 kuu jooksul:

- 1) lennanud vähemalt 1 tunni puri- või motopurilennukil instrumentaallennu tingimustes;
- 2) harjutanud instrumentaallennu simulaatoril vähemalt 3 tundi;
- 3) tal on kehtiv mootorlennuri instrumentaallennupädevus või
- 4) ta on sooritanud § 56 lõikes 5 ettenähtud kontroll-lennu.

§ 57. Piloot-pukseerija pädevus

(1) Purilennuki lennukiga pukseerimiseks peab puksiirlennuki kaptenil olema pukseerija pädevus ning pukseeritava purilennuki piloodil puksiirlennu pädevus.

(2) Piloot-pukseerija pädevuse saamiseks tuleb taotlejal sooritada puksiirlennuki tüübile vastava lennuõpetaja pädevusega puksiirlennuki kapteni juhendamisel vähemalt 10 tundi pukseerimise õppelende ja 50 starti, millest vähemalt 20 starti tuleb sooritada koos lennuõpetajaga.

(3) Pädevuse taotlejal peab enne pukseerimise õppelendude algust olema vähemalt 150 lennutundi, millest mootorlennukil vähemalt 40 tundi.

(4) Pädevuse taotleja peab olema sooritanud lennuõpetajaga pukseerimislennu ja sooritanud arvestused järgmistes ainetes:

- 1) pukseerimislendude sooritamise eeskirjad;
- 2) pukseerimiseks vajalike vahendite töökõlblikkuse kontroll;
- 3) pukseerimislennu meetodid ja erinevatele purilennukitele sobivad pukseerimiskiirused;
- 4) tegutsemine pukseerimisel tekkida võivates eriolukordades.

(5) Pukseerimise õppelendude maht ja sisu peavad andma pädevuse taotlejale vajaliku vilumuse, et ohutult sooritada pukseerimislennu starti, tõusu, horisontaallendu, laskumist, spiraale tõusul ja laskumisel, viiranguid ning lahtihaakimist.

(6) Pädevuse saamiseks tuleb sooritada kontroll-lend Transpordiameti poolt määratud pukseerija pädevusega kontrollpiloodiga. Lennu ajal peab kontrollpiloot veendumaks, et taotleja suudab puksiirlennuki kaptenina sooritada ohutult kõiki pukseerimislennu elemente ja tegutseda eriolukordades vajaliku oskusega.

(7) Pädevuse omanikul on õigus tegutseda puksiirlennuki kaptenina purilennukite pukseerimislendudel. Pukseerida on lubatud ühte purilennukit korraga. Kahe või enama purilennuki üheaegseks pukseerimiseks tuleb taotleja Transpordiametilt eraldi luba.

(8) Kui piloot-pukseerijal on lennuki erapiloodiluba või kõrgema kategooria piloodi luba, kehtib piloot-pukseerija pädevus lennundusloa kehtivuse lõpuni. Pädevust pole vaja uuendada juhul, kui vahe pukseerimislendude vahel ei ole pikem kui 48 kuud.

§ 58. Purilennuki piloodiluba pikendamine

(1) Loa pikendamiseks peab purilennuki piloot pikendamisele eelnenud 12 kuu jooksul olema sooritanud purilennukil vähemalt 5 lendu kogulennuajaga 2 tundi, mida kinnitavad vastavad sissekanded isiklikus lennuraamatus või esitama uuendamiseks kontroll-lennu sooritamise akti.

(2) Pädevuste pikendamiseks peab purilennuki piloot esitama Transpordiametile vajaliku kontroll-lennu akti või tõestama, et ta on eelneva 12 kuu jooksul sooritanud vähemalt ühe vastavat pädevust nõudva lennu.

§ 59. Purilennuki piloodiluba uuendamine

(1) Kui purilennuki piloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.

(2) Kui piloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 48 kuud, peab selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ja sooritama eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine;
- 3) õhusõiduki käitamine.

(3) Kui piloodiluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima vastava teooriakursuse, sooritama kontroll-lennu ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja tundmine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhusõiduki käitamine;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennundusraadioside.

13. peatükk

MOTOPURILENNUKI PILOODILUBA – TOURING MOTOR GLIDER PILOT LICENCE – TMGPL

§ 60. Motopurilennuki piloodiluba taotlemine

(1) Taotleja, kellel puudub eelnev lennukogemus, peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud erapiloodi kvalifikatsioonile vastava teooriakursuse, mille õhusõidukite ehitust ja aerodünaamikat käsitlevates osades sisalduvad materjalid motopurilennukite ehituse ja aerodünaamika kohta.

(2) Taotleja peab olema vähemalt 17-aastane.

(3) Motopurilennuki piloodiluba taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo- ja marsruutlennutunnid);
- 6) lennuõpetaja järeldus;
- 7) kontrollpiloodi järeldus;
- 8) lennundusraadioside luba;
- 9) maksekviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja tervises seisund peab vastama esimese või teise klassi tervisenõuetele.

(5) Taotleja peab sooritama eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) motopurilennuki ehitus, aerodünaamika;
- 3) aeronavigatsioon, meteoroloogia ja käitamisprotseduurid;
- 4) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 5) lennundusraadioside.

(6) Loa taotlejal peab olema motopurilennukil vähemalt:

- 1) 20 lennutundi, millest 10 tundi õppelendu ja vähemalt 5 tundi soololendu;
- 2) 10 maandumist väljalülitatud mootoriga;
- 3) 5 tundi marsruutlendu, millest 3 tundi õppelendu.

(7) Loa taotleja peab kontroll-lennul demonstreerima oskust juhtida motopurilennukit nii tava- kui eriolukordades ja täitma lennuliiklusteenistuse poolt antavaid juhendeid.

(8) Lennuki piloodilooa motopurilennuki piloodilooa taotlejal peab olema motopurilennukil sooritatud vähemalt:

- 1) 3 lennutundi;
- 2) 5 maandumist seisatud mootoriga;
- 3) 1 tund purilennuharjutusi purilennukil või seisatud mootoriga motopurilennukil.

(9) Purilennuki piloodilooa motopurilenduri loa taotleja, kellel on lennatud 50 lennutundi purilennukil, peab olema sooritanud vähemalt:

- 1) 5 tundi koolituslende motopurilennukil, millest vähemalt 2 tundi on marsruutlendu;
- 2) 15 starti motopurilennukil.

(10) Kehtiva lennukipiloodi- ja purilennuki piloodilooa taotlejale antakse motopurilennuki piloodiluba välja pärast motopurilennuki piloodi tutvumiskoolituse läbimist.

§ 61. Loa kehtivusaeg

Motopurilennuki piloodiluba kehtib kuni 5 aastat.

§ 62. Motopurilennuki piloodilooa omaniku õigused

(1) Motopurilennuki piloodilooa omanikul on õigus teostada motopurilennuki kaptenina järgmisi lende:

- 1) soololende;
- 2) reisijatevedu juhul, kui tal on vähemalt 35 lennutundi motopurilennukil, millest vähemalt 15 tundi soololende ning kui ta on kontroll-lennul demonstreerinud oskusi juhtida motopurilennukit nii tava- kui eriolukordades.

(2) Kui loa omanik ei ole motopurilennuki piloodina lennanud viimase 12 kuu jooksul, siis enne reisijateveo õiguse saamist peab ta sooritama vähemalt 3 starti sisaldava harjutuslennu või koolituslennu motopurilennuki piloodiluba omava lennuõpetajaga.

(3) Paragrahvi 62 lõike 1 punktis 2 mainitud õiguse kohta tehakse vastav märge motopurilennuki piloodilooale.

§ 63. Loa pikendamine

Loa pikendamiseks peab taotleja eelnenud 12 kuu jooksul olema sooritanud motopurilennukil vähemalt 5 lendu kogulennuajaga 2 tundi, mida kinnitavad vastavad sissekanded lennuraamatus või sooritama kontroll-lennu.

§ 64. Loa uuendamine

(1) Kui motopurilennuki piloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.

(2) Kui piloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 48 kuud, peab selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ja sooritama eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine;
- 3) õhusõiduki käitamine.

(3) Kui piloodiluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima vastava teoriakursuse, sooritama kontroll-lennu ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja tundmine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhusõiduki käitamine;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;

9) lennundusraadioside.

14. peatükk

VABALENNU ÕHUPALLI PILOODILUBA – FREE BALLOON PILOT LICENCE – FBPL

§ 65. Vabalennu õhupalli piloodiloo taotlemine

(1) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud vabalennu õhupalli piloodi kvalifikatsioonile vastava teooria- ja praktilise lennu kursuse.

(2) Taotleja peab olema vähemalt 17-aastane.

(3) Õhupalli piloodiloo taotleja peab esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele tuleb lisada:

- 1) isikuandmed ning elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) üks passipilt (esmakordsel taotlusel);
- 4) tunnistus või tõend vastava lennukoolituse läbimise kohta;
- 5) andmed lennukogemuse kohta (õppe-, soolo- ja marsruutlennutunnid);
- 6) lennuõpetaja järeldus;
- 7) lennundusraadioside luba;
- 8) makseviitung riigilõivu tasumise kohta Transpordiameti toimingute eest.

(4) Taotleja tervise seisund peab vastama esimese või teise klassi tervisenõuetele.

(5) Taotleja peab olema sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhupallilende käsitlevad lennunduseeskirjad;
- 3) lennuliiklusteenistuse struktuur ning lendude juhtimise kord;
- 4) marsruutlendude navigatsioon, lennukaartide kasutamine;
- 5) õhupallide konstruktsioon;
- 6) õhupalli käitamine ja hooldamine, käitamispiirangud, gaasiballoonide kasutamise eeskirjad;
- 7) meteoroloogia;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennul õnnetuste vältimise meetmed ja tegutsemine eriolukordades.

(6) Vabalennu õhupalli piloodiloo taotlejal peab olema vähemalt:

- 1) 12 lennutundi õhupallil, millest vähemalt 10 tundi koos lennuõpetajaga ning vähemalt üks tund soololendu lennuõpetaja kontrolli all;
- 2) üks lennuõpetajaga sooritatud tõus vähemalt 1500 m kõrgusele;
- 3) 20 starti ja maandumist eri tuuleoludes, sealhulgas üks soololennuna;
- 4) vähemalt 6 õhupalli täitmist, tühendamist ja kokkupanemist.

(7) Õhupalli piloodiloo taotleja peab kontroll-lennul olema võimeline juhtima õhupalli piloodi pädevuse piires tava- ja eriolukorras ja täitma õhupalli kasutamist sätestavaid käitamisjuhendeid.

§ 66. Õhupalli piloodi õigused

Õhupalli piloodil on õigus tegutseda õhupalli piloodina soololendudel ning reisijateveol visuaallennu tingimustes päeval ja öösel.

§ 67. Loa kehtivusaeg

Õhupalli piloodiluba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi korral.

§ 68. Õhupalli piloodiloo pikendamine

Loa pikendamise tingimused:

- 1) õhupalli piloodiloo omanik on teostanud vähemalt kaks õhupalli täitmist ja tühendamist;
- 2) õhupalli piloodiloo omanik on olnud õhupalli piloot vähemalt 2 tundi vähemalt viiel lennul viimase 12 kuu jooksul või
- 3) on edukalt sooritanud kontroll-lennu.

§ 69. Õhupalli piloodiluba uuendamine

(1) Kui õhupalli piloodiluba on olnud kehtetu kuni 12 kuud, peab taotleja loa uuendamiseks sooritama kontroll-lennu.

(2) Kui piloodiluba on olnud kehtetu 12 kuni 48 kuud, peab selle uuendamiseks sooritama kontroll-lennu ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) lennu planeerimine ja teostamine.

(3) Kui lennundusluba on olnud kehtetu üle 48 kuu, peab selle uuendamiseks läbima vastava teoriakursuse, sooritama kontroll-lennu ja eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhupalli üldehitus;
- 3) aerodünaamika;
- 4) lennu planeerimine ja teostamine;
- 5) navigatsioon;
- 6) meteoroloogia;
- 7) õhupalli käitamine;
- 8) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 9) lennundusraadioside.

15. peatükk LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LUBA – AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE – AML(M)

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 70. Lennundustehnilise töötaja luba

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 71. Lennundustehniliste töötajate kvalifikatsioonikategooriad

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 72. Loa taotlemine

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 73. Nõuded teadmistele ja koolitusele

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 74. Nõuded töökogemusele

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 75. Loa kehtivus

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 76. Loa muutmine, pikendamine ja taastamine

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 77. Loa kehtetuks tunnistamine, kehtivuse peatamine või piirangute kehtestamine

[Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

16. peatükk LENNUJUHI JA -INFORMAATORILUBA – AIR TRAFFIC OFFICER LICENCE AND AFIS-OFFICER LICENCE – ATOL, AFIS-OL

[Kehtetu - RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 78. Lennujuhi- ja lennuinformaatoriluba taotlemine

[Kehtetu - RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 79. Pädevuse taotlemine

[Kehtetu - RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 80. Pädevusega kaasnevad õigused

[Kehtetu - RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 81. Lennujuhi ja lennuinformaatori pädevuse kehtivus

[Kehtetu - RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 82. Teises lennujuhtimisüksuses töötamiseks vajaliku pädevuse saamine

[Kehtetu - RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 83. Teise lennuvälja lennuinfoüksuses töötamiseks vajaliku pädevuse saamine

[Kehtetu - RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 84. Loa pikendamine

[Kehtetu -RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

17. peatükk

LENDEDE KORRALDAJA LUBA – FLIGHT OPERATIONS OFFICER LICENCE – FOOL

§ 85. Loa taotlemine

(1) Taotleja peab olema vähemalt 21-aastane ja lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud koolituskursuse.

(2) Lendude korraldaja loa saamiseks peab taotleja esitama Transpordiametile kirjaliku taotluse, millele on lisatud:

- 1) isikuandmed ja elukoht;
- 2) nõuetekohane kehtiv tervisetõend;
- 3) lennundusraadioside luba;
- 4) pädevuskoolituse päevik;
- 5) tunnistus või tõend vastava koolitusprogrammi läbimise kohta.

(3) Taotleja terviseseisund peab vastama kolmanda klassi tervisenõuetele.

(4) Taotleja peab olema sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõidukite üldehitus;
- 3) lennuandmete arvestus ja lendude planeerimise kord;
- 4) meteoroloogia;
- 5) navigatsioon;
- 6) käitamisprotseduurid;
- 7) lennundusraadioside.

(5) Taotlejal peab olema:

1) kaheaastane töökogemus kas õhuvõõdukite teostava õhusõiduki meeskonnaliikmena, meteoroloogina õhuvõõdukite teenindavas organisatsioonis, lennuliikluse lennujuhina, lendude korraldajate tehnilise juhendajana või ükskõik millisel eespool nimetatud ametikohal, sellest vähemalt ühe aasta peab ta olema töötanud ühel nendest ametikohtadest ning teise aasta ükskõik mitmel eelpool nimetatud ametikohal;

2) vähemalt üheaastane töökogemus õhuvõõdukite teostavate õhusõidukite lendude teenindamisel; või

3) töötatud lendude korraldaja järelevalve all taotlusele eelneva kuue kuu jooksul vähemalt 90 tööpäeva.

(6) Taotleja peab olema võimeline:

1) prognoosima ilma täpselt ja käitamise seisukohalt õigesti igapäevaste sünoptiliste kaartide ja ilmteadete alusel, tagama käitamiseks vajalike ilmatingimuste ülevaadet lennutrassi rajoonis, koostama ilmprognoose õhuvõõdukite teostava lennunduse jaoks, pöörates erilist tähelepanu siht- ja varulennuväljade ilmatingimustele;

2) määrama lennu optimaalse trassi antud marsruudiosa kohta ja koostama täpseid lennuplaane käsitsi või arvutitõõtluses;

3) tegema operatiivset kontrolli ja osutama igat liiki abi lendude teostamisel ebasoodsates ja potentsiaalselt ohtlikes ilmatingimustes vastavalt lendude korraldajale esitatud nõudmistele.

(7) Taotleja terviseseisund peab vastama kolmanda klassi tervisenõuetele.

§ 86. Lendude korraldaja õigused

Lendude korraldaja loa omanikul on õigus tegutseda lendude korraldajana talle antud volituste piires.

§ 87. Loa kehtivusaeg

Lendude korraldaja luba kehtib kuni viis aastat kehtiva tervisetõendi korral.

§ 88. Loa pikendamine

(1) Loa pikendamiseks peab taotleja eelneva 12 kuu jooksul sooritama õhusõiduki meeskonna kabiinis kvalifikatsioonilennu vähemalt ühes suunas selles õhuruumis, mille piires ta on volitatud teostama kontrolli lendude üle. Kvalifikatsioonilend peab sisaldama maandumisi võimalikult mitmel lennuväljal.

(2) Taotleja peab sooritama teadmiste testid järgmistes valdkondades:

- 1) lennutegevuskäsiraamat;
- 2) õhusõidukite raadioseadmed;
- 3) õhusõidukite navigatsiooniseadmed;
- 4) lennundusõigusaktid.

(3) Taotleja peab sooritama testi lendude korraldaja vastutusalasse kuuluvate lendude üksikasjade ja õhuruumi kohta, mille piires ta on volitatud teostama kontrolli lendude üle, sealhulgas:

- 1) aastaaegade spetsiifilised ilmatingimused ja meteoroloogilise informatsiooni allikad;
- 2) ilmatingimuste mõju pardaparatuurile raadiosignaalide vastuvõtmisel;
- 3) iga navigatsioonisüsteemi iseärasused ja piirangud, mida käitaja kasutab;
- 4) õhusõidukite lastimise instruksioonid.

18. peatükk PILOODILOALE KANTAVAD KLASSI- JA TÜÜBIPÄDEVUSED – CLASS AND TYPE RATINGS – CR, TR

§ 89. Ühe piloodiga lennuki või kopteri klassi- või tüübipädevuse taotlemine

(1) Ühe- või mitmemootorilise lennuki või kopteri klassi- või tüübipädevuse taotleja peab olema lõpetanud ühtsetes lennundusnõuetes (JAR-FCL) nõutava ning Transpordiameti poolt heakskiidetud teooriakursuse ning olema näidanud nõutavat teadmiste taset antud klassi või tüüpi kuuluva lennuki või kopteri ohutuks käitamiseks.

(2) Ühe piloodiga mitmemootorilise lennuki klassi- või tüübipädevuse taotleja peab olema lõpetanud vähemalt 7-tunnise teooriakursuse mitmemootorilise lennuki käitamisest ja olema läbinud lennukoolitust vähemalt 2 tundi 30 minutit normaalsetes lennutingimustes ja vähemalt 3 tundi ja 30 minutit mootori seiskumise ja asümmeetriliste tingimustes.

(3) Ühe piloodiga mitmemootorilise lennuki või kopteri klassi- või tüübipädevuse taotleja eelnev lennukogemus peab olema vähemalt 70 lennutundi kaptenina. Ühemootorilise lennuki või kopteri puhul ei ole eelnev lennukogemus nõutav.

(4) Lennuki või kopteripiloodi klassi- ja/või tüübipädevuse saamiseks peavad taotleja teoreetilised teadmised ja lennuoskuse tase vastama ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL).

§ 90. Klassipädevuse kehtivus

Ühe piloodiga ühemootorilise lennuki klassipädevus ja motopurilennuki pädevus kehtib 2 aastat.

§ 91. Klassipädevuse pikendamine

Ühe piloodiga ühemootorilise lennuki ja/või motopurilennuki klassipädevuse pikendamiseks peab taotleja pikendamisele eelneva 3 kuu jooksul sooritama lennuoskuse tasemekontrolli kolbmootoriga lennukil või motopurilennukil või lendama pikendamisele eelneva 12 kuu jooksul 12 tundi vastava klassi lennukil, millest vähemalt 6 tundi kaptenina, sealhulgas sooritama 12 starti ja 12 maandumist ning ühe tunni pikkuse õppeleenu koos lennuõpetajaga, mille võib asendada mõne muu klassi- või tüübipädevuse saamiseks tehtava lennuoskuse tasemekontrolli (proficiency check) või lennuoskustestiga (skill test).

§ 92. Klassipädevuse uuendamine

Ühe piloodiga ühemootorilise lennuki aegunud klassipädevuse uuendamiseks peab sooritama JAR-FCL nõuetele vastava lennuoskustesti.

§ 93. Mitme piloodiga lennuki või kopteri tüübipädevuse taotlemine

(1) Mitme piloodiga lennuki või kopteri tüübipädevuse taotleja peab olema lõpetanud JAR-FCL nõuetele vastava konkreetse lennukitüübi koolituskursuse ja sooritanud taotletavale pädevusele vastaval lennuki- või kopteritüübil lennuoskustesti taotlemisele eelneva kuue kuu jooksul. Mitme piloodiga lennuki või kopteri piloodi tüübipädevuse koolitus peab sisaldama ka meeskonna koostöö koolitust.

(2) Mitme piloodiga lennuki või kopteri tüübipädevuse taotlejal peab olema läbitud vähemalt 100 lennutundi lennuki või kopteri kaptenina, kehtiv mitmemootorilise lennuki või kopteri instrumentaallennupädevus, läbitud meeskonna koostöö koolitus (kui see ei ole tüübikoolituskursuse osa) ning tema teoreetilised teadmised peavad vastama liinipiloodi tasemele. Taotleja, kellel on tunnistus meeskonna koostöö koolituse läbimise kohta ja läbitud rohkem kui 100 lennutundi mitme piloodiga kopterial või lennukil või kellel on läbitud rohkem kui 500 lennutundi, loetakse meeskonna koostöö koolituse läbinuks.

(3) Lennuki või kopteri erapiloodiloo või ametpiloodiloo ja mitme piloodiga lennuki või kopteri tüübipädevuse omanik, kelle luba või pädevus on välja antud JAR-FCL-st erinevate nõuete järgi, peab mitme piloodiga lennuki või kopteri tüübipädevuse taotlemiseks läbima teoreetilise koolituse ja demonstreerima oma teadmisi liinipiloodi tasemel, vastavalt § 29 lõikele 4.

[RTL 2002, 98, 1529- jõust. 12.09.2002]

§ 94. Lennuki või kopteri tüübi- ja mitmemootorilise lennuki piloodi klassipädevuse kehtivus

Lennuki või kopteri tüübipädevused ja mitmemootorilise lennuki piloodi klassipädevused kehtivad ühe aasta.

§ 95. Lennuki või kopteri tüübipädevuse ja mitmemootorilise lennuki klassipädevuse pikendamine ja uuendamine

(1) Lennuki tüübi- või klassipädevuse pikendamiseks peab taotleja pädevuse aegumiskuupäevale vahetult eelneva kolme kuu jooksul sooritama lennuoskuse tasemekontrolli vastavat klassi või tüüpi lennukil ja lendama pädevuse kehtivuse ajal lennuki piloodina vähemalt 10 arvestuslikku marsruutlendu või ühe arvestusliku marsruutlennu kontrollpiloodiga.

(2) Kopteri tüübipädevuse pikendamiseks peab taotleja pädevuse aegumiskuupäevale vahetult eelneva kolme kuu jooksul sooritama lennuoskuse tasemekontrolli vastavat tüüpi kopterial ja lendama pädevuse kehtivuse ajal kopteri piloodina vähemalt 2 tundi vastavat tüüpi kopterial. JAR-FCL 2.245(b)(3) lisas 1 loetletud ühe kolbmootoriga kopterite tüübipädevuse pikendamiseks tuleb sooritada lennuoskuse tasemekontroll ühel vastavat tüüpi kopterial tingimusel, et taotleja on teis(t)el vastavat tüüpi kopteri(te)l lennanud vähemalt 2 tundi kaptenina selle pädevuse kehtivuse ajal, mille tasemekontroll teis(t)ele üle kantakse.

(3) Aegunud pädevuse uuendamiseks peab läbima JAR-FCL nõuetele vastava täiendkoolituse ja sooritama lennuoskuse tasemekontrolli.

19. peatükk INSTRUMENTAALLENNUPÄDEVUS – INSTRUMENT RATING – IR

§ 96. Lennukipiloodi instrumentaallennupädevuse taotlemine

(1) Instrumentaallennupädevuse taotlemine toimub kooskõlas Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsete lennundusnõuetega (JAR-FCL 1).

(2) Taotlejal peab olema kehtiv õlendude pädevusega era-, amet- või liinipiloodi luba.

(3) Taotleja peab olema lõpetanud ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL) vastava Transpordiameti poolt heakskiidetud instrumentaallennu teooriakursuse ja sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki käitamisprotseduurid;
- 3) õhusõidukite üldehitus;
- 4) lennu planeerimine ja sooritamine;
- 5) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 6) meteoroloogia;
- 7) navigatsioon;
- 8) lennundusraadioside.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 1) vastava lennukoolituse tervikkursuse või moodulkursuse, mille kavas on lennuki instrumentaallennupädevuse (IR(A)) kursus, ja tal peab olema vähemalt:

- 1) 100 lennutundi õhusõiduki kaptenina, millest vähemalt 50 tundi marsruutlendu;
- 2) 5 tundi õlendu, millest 3 tundi lennuõpetajaga, sealhulgas 1 tund marsruutlendu, ning 5 soololendu;
- 3) ühemootorilise lennuki instrumentaallennupädevuse (IR(A)) taotlemisel vähemalt 50 tundi instrumentaallennuaega;
- 4) mitmemootorilise lennuki instrumentaallennupädevuse (IR(A)) taotlemisel vähemalt 55 tundi instrumentaallennuaega;

5) ühemootorilise lennuki instrumentaallennupädevusega (IR(A)) piloot, kellel on ka mitmemootorilise lennuki tüübi- või klassipädevus ning kes esmakordselt soovib omandada mitmemootorilise lennuki instrumentaallennupädevust, peab sertifikaadiga koolitusorganisatsioonis või tüübipädevuse koolitusorganisatsioonis läbima vähemalt 5-tunnise mitmemootoriliste lennukite instrumentaallennuõppe.

(5) Instrumentaallennu pädevuse taotleja peab valdama inglise keelt ühtsetes lennundusnõuetes (JAR-FCL) ettenähtud tasemel.

(6) Lennukil instrumentaallennupädevuse taotleja peab sooritama oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL) järgi, kusjuures mitmemootoriliste lennukite instrumentaallennu oskustest peab olema sooritatud mitmemootorilisel lennukil ja ühemootoriliste lennukite instrumentaallennuoskustest peab olema sooritatud ühemootorilisel lennukil. Mitmemootoriliste lennukite instrumentaallennu oskustest kehtib ka ühemootoriliste lennukite instrumentaallennu pädevuse saamiseks.

§ 97. Pädevuse taotleja meteomiinimumid

(1) Meteomiinimumi klass määratakse pädevuse taotlejale ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL) ja sooritatud kontroll-lennu tulemuste järgi.

(2) Meteomiinimumi klassi tõstmiseks tuleb sooritada ühtsetes lennundusnõuetes (JAR-FCL) ettenähtud arv lennutunde ja esitada Transpordiameti poolt määratud kontrollpiloodi kirjalik otsus.

(3) Meteomiinimumi klassi alandatakse kontroll-lennu tulemuse põhjal või juhul, kui pädevuse omanik ei ole sooritanud oma meteomiinimumi klassi nõuetele ettenähtud arvu instrumentaallennutunde. Meteomiinimumi klassi muutmiseks tuleb lennundusluba esitada Transpordiametile.

§ 98. Pädevuse omaniku õigused

(1) Instrumentaallennu pädevus annab õiguse tegutseda kaptenina või teise piloodina instrumentaallendudel lennundusloale kantud klassi- ja tüübipädevusega lennukitel.

(2) Mitmemootorilise või mitmemootorilise ja ühemootorilise lennuki klassipädevusega piloot võib tegutseda lennundusloale märgitud lennukitel instrumentaallennu ilmastikutingimustes, mis vastavad minimaalsele otsusekõrgusele kuni 60 m (200 jalga). Lendamiseks minimaalse otsusekõrgusega alla 60 m (200 jala) instrumentaallennu tingimustes annab loa Transpordiamet pärast lisatreeningut ja kontroll-lendu kooskõlas ühtsete lennundusnõuetega (JAR-OPS ja JAR-FCL).

(3) Ühemootorilise lennuki klassipädevusega piloot võib tegutseda oma lennundusloale märgitud lennukitel minimaalsele otsusekõrgusele 60 m (200 jalga) vastavates instrumentaallennu ilmastikutingimustes.

§ 99. Pädevuse kehtivusaeg

Instrumentaallennu pädevus kehtib üks aasta eeldusel, et selle säilitamiseks sooritatakse kaks kontroll-lendu üksteisele järgneva 12 kuu jooksul. Aeg järjestikuste kontroll-lendude vahel ei tohi olla alla 4 kuu ega üle 8 kuu. Ühe kahest aasta jooksul nõutavast kontroll-lennust võib sooritada simulaatoril. Kui kontroll-lend on aegunud, loetakse ka instrumentaallennu pädevus aegunuks.

§ 100. Pädevuse pikendamine

Instrumentaallennu pädevus pikendatakse ühtsetes lennundusnõuetes (JAR-FCL) ettenähtud meeskonnaliikmete lennunduslubade väljaandmise korra kohaselt.

20. peatükk **KOPTERIPILOODI INSTRUMENTAALLENNUPÄDEVUS** **– INSTRUMENT RATING (HELICOPTER) – IR(H)**

§ 101. Kopteripiloodi instrumentaallennupädevuse taotlemine

(1) Kopteripiloodi instrumentaallennupädevust taotletakse kooskõlas Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsete lennundusnõuetega (JAR-FCL 2).

(2) Taotlejal peab olema kehtiv kopteri piloodiluba.

(3) Taotlejal peab olema kehtiv õolendude pädevusega era-, amet- või liinipiloodi luba.

(4) Taotleja peab olema lõpetanud ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2) vastava Transpordiameti poolt heakskiidetud instrumentaallennu teooriakursuse ja sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) õhusõiduki käitamisprotseduurid;
- 3) õhusõidukite üldehitus;

- 4) lennu planeerimine ja sooritamine;
- 5) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 6) meteoroloogia;
- 7) navigatsioon;
- 8) aerodünaamika;
- 9) lennundusraadioside.

(5) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL) vastava praktilise instrumetaallennukursuse ja tal peab olema lennatud vähemalt:

- 1) 150 lennutundi kopteri kaptenina, millest vähemalt 50 tundi marsruutlendu kopteril või lennukil, millest omakorda vähemalt 10 tundi kopteril;
- 2) 30 tundi instrumetaallendu kopteril ja vähemalt kaks 50 km pikkust marsruutlendu ning vähemalt 3 tundi lendu tegelikes instrumetaallennu ilmastikutingimustes.

(6) Kopteripiloodi instrumetaallennupädevuse taotleja peab sooritama oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) järgi.

(7) Taotleja peab olema suuteline pidama instrumetaallennus vajalikku raadiosidet eesti ja inglise keeles ning tundma sides kasutatavaid väljendeid ja lühendeid.

§ 102. Pädevuse kehtivus

Kopteripiloodi instrumetaallennu pädevus kehtib 12 kuud.

§ 103. Instrumetaallennu pädevusega kopteripiloodi õigused

Kopteri instrumetaallennu pädevusega piloodil on õigus juhtida kopterit instrumetaallennu tingimustes.

§ 104. Pädevuse pikendamine

(1) Pädevuse pikendamiseks tuleb sooritada kontroll-lend. Transpordiameti loal võib kontroll-lennu asendada kontrolliga antud kopteritüübile vastaval simulaatoril.

(2) Kui kopteripiloodi instrumetaallennupädevus kehtib mitmemootorilisel kopteril, tuleb ka kontroll-lend sooritada mitmemootorilisel kopteril.

21. peatükk **LENNUÕPETAJA PÄDEVUS (LENNUKID) – FLIGHT** **INSTRUCTOR RATING (AEROPLANE) – FI(A)**

§ 105. Lennuõppe (JAR-FCL 1) üldnõuded

(1) Lennuõpetust võib läbi viia isik, kellel on lennuõpetaja pädevus või vastav volitus uutel lennukitel või eritoodanguna valminud lennukitel lennukoolituse läbiviimiseks.

(2) Lennuõpetaja pädevuse taotleja peab olema vähemalt 18-aastane ning enne koolituse algust peab ta läbima kutsesobivustesti Transpordiameti poolt volitatud psühholoogi juures.

(3) Lennuõpetajal peab olema koolitatava poolt taotletavaga samaväärne või kõrgema kategooria lennundusluba ning pädevus koolituse läbiviimiseks, samuti õigus tegutseda kaptenina vastaval lennukil.

(4) Lennuki lennuõpetaja pädevuse taotleja peab sooritama lennuoskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 1) järgi.

(5) Lennuõpetaja pädevus kehtib 3 aastat.

§ 106. Lennuki lennuõpetaja

(1) Lennuõpetaja pädevuse taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt heakskiidetud ja Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL) vastava teoreetilise ja praktilise lennuõpetaja koolituskursuse ja sooritama teoreetiliste teadmiste kontrolli vastavalt ametpiloodiloale (CPL(A)) esitatud nõuetele.

(2) Lennuõpetaja pädevuse taotlejal peab enne heakskiidetud koolituskursuse läbimist olema vähemalt:

- 1) 200 lennutundi, millest vähemalt 100 lennutundi lennuki kaptenina juhul, kui tal on liinipiloodi (ATPL(A)) või ametpiloodi (CPL(A)) luba, või 150 lennutundi kaptenina juhul, kui tal on erapiloodi (PPL(A)) luba;

- 2) 30 lennutundi ühemootorilistel kolbmootoriga lennukitel, millest vähemalt 5 tundi peab olema lennatud taotlusele eelneva 6 kuu jooksul;
- 3) 10 tundi instrumentaallennu koolitust, millest kuni 5 tundi võib olla maapealset instrumentaalaega või jäljendatud instrumentaallennuaega;
- 4) 20 tundi marsruutlendu lennuki kaptenina, mille hulgas vähemalt üks marsruutlend üldpikkusega rohkem kui 540 km (300 meremiili (NM)) maandumisega kahel erineval lennuväljal.

(3) Lennuõpetaja pädevuse esmakordse saamise järel on lennuõpetajal õigus anda järgmist lennuõpetust kogenud lennuõpetaja järelevalve all:

- 1) erapiloodi (PPL) koolitust;
- 2) ühemootoriliste (SE) lennukite klassi- ja tüübipädevuse lennukoolitust;
- 3) õist lennuõpet, kui tal on õõlennu pädevus.

(4) Pädevusele kehtestatud piirangud tühistatakse, kui lennuõpetaja on läbi viinud vähemalt 100 lennutunni ulatuses lennuõpet, juhendanud 25 soololendu ja saanud soovituseta teda juhendavalt lennuõpetajalt.

(5) Lennuõpetajate kategooriad:

- 1) lennuõpetaja – FI;
- 2) tüübipädevuse lennuõpetaja – TRI;
- 3) klassipädevuse lennuõpetaja – CRI;
- 4) instrumentaallennupädevuse lennuõpetaja – IRI;
- 5) jäljendatud õppevahendite lennuõpetaja – SFI.

(6) Tüübipädevuse lennuõpetaja (TRI) pädevuse taotlejal peab lisaks lõikes 1 toodule olema:

- 1) 15 lennutundi eelneva 12 kuu jooksul vastaval tüübil;
- 2) 500 lennutundi lennukipiloodina, millest 200 tundi on lennuõpet.

(7) IR pädevuse taotleja peab lisaks lõikes 1 toodule olema:

- 1) lennanud 200 tundi instrumentaallendu, millest kuni 50 tundi võib olla maapealset instrumentaallendu simulaatoril;
- 2) läbinud 500 lennutundi lennuõpet.

(8) Lennuõpetajal on õigus anda järgmist koolitust:

- 1) erapiloodi loa ühemootorilise lennuki ja SE klassi- ja tüübipädevuse saamiseks;
- 2) ametpiloodi loa (CPL) saamiseks;
- 3) õist lennuõpet;
- 4) ühe piloodiga (SP) mitmemootorilise lennuki (ME) klassi- ja tüübipädevuse saamiseks;
- 5) instrumentaallennu- (IR-) pädevuse saamiseks;
- 6) lennuõpetaja (FI(A)) pädevuse saamiseks.

(9) Loa pikendamiseks peab olema täidetud vähemalt kaks alljärgnevast kolmest tingimusest:

- 1) kolme aasta jooksul läbi viidud 100 tundi lennuõpet, millest vähemalt 30 tundi pädevuse pikendamisele eelneva 12 kuu jooksul, instrumentaallennu- (IR-) pädevuse puhul 10 tundi 30-st instrumentaallennuõpet;
- 2) pikendamisele eelneva 12 kuu jooksul võetud osa lennuõpetaja täiendkoolituse seminarist;
- 3) sooritatud lennuuskuse tasemekontroll.

(10) Loa uuendamine

Loa uuendamiseks tuleb taotlejal osa võtta uuendamisele eelneva 12 kuu jooksul lennuõpetajate täiendkoolituse seminarist ja sooritada uuendamisele eelneva 12 kuu jooksul lennuõpetaja lennuuskustest ja lennuuskuse tasemekontroll.

§ 107. Klassipädevuse lennuõpetaja ühe piloodiga lennukitel

(1) Lennuõpetaja peab olema läbinud Transpordiameti poolt heakskiidetud JAR-FCL 1 nõuetele vastava klassipädevuse lennuõpetaja kursuse ja sooritanud lennuõpetaja lennuuskustesti.

(2) Ühemootoriliste lennukite klassipädevuse õpetaja peab olema lennanud 300 lennutundi lennuki kaptenina, sellest 30 tundi kaptenina vastavat tüüpi või klassi lennukil.
[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(3) Mitmemootoriliste lennukite klassipädevuse õpetaja peab olema lennanud 500 lennutundi lennukipiloodina, sellest 30 tundi kaptenina vastavat tüüpi või klassi lennukil.
[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(4) Lennukipiloodi klassipädevuse lennuõpetajal on õigus kasutada loaga kaasnevat pädevust ühe piloodiga (SP) ühe- (SE) ja mitmemootorilise lennuki (ME) piloodi klassi- ja tüübipädevuse õpetamiseks.

(5) Pädevus pikendatakse, kui taotleja on läbinud klassipädevuse lennuõpetaja täiendkoolituse, või viinud viimase 12 kuu jooksul läbi 10 tunni ulatuses lennuõpet.

(6) Pädevuse uuendamiseks tuleb läbida klassipädevuse lennuõpetaja täiendkoolitus ja sooritada lennuuskustaseme kontroll.

§ 108. Instrumentaallennupädevuse õpetaja

(1) Instrumentaallennupädevuse õpetaja peab olema läbinud JAR-FCL 1 nõuetele vastava instrumentaallennupädevuse õpetaja kursuse, lennanud 800 tundi instrumentaallendu, millest vähemalt 400 tundi lennukitel, ja sooritanud lennuõpetaja lennuoskustesti.

(2) Lennuõpetajal on õigus kasutada loaga kaasnevat pädevust ainult instrumentaallennupädevuse õpetamiseks.

(3) Pädevuse pikendamiseks või uuendamiseks peab taotleja olema täitnud kaks kolmest tingimusest:

- 1) kolme aasta jooksul läbi viinud 100 tundi lennuõpet, millest vähemalt 30 tundi pikendamisele eelneva 12 kuu jooksul, millest omakorda 10 tundi peab olema instrumentaallennuõpet;
- 2) läbinud lennuõpetaja täiendkoolituse seminari;
- 3) sooritanud lennuoskuse tasemekontrolli.

(4) Pädevuse uuendamine toimub lõike 3 nõuete täitmisel.

§ 109. Lennuki jäljendatud õppevahendite lennuõpetaja

(1) Lennuki jäljendatud õppevahendite lennuõpetaja peab olema läbinud Transpordiameti poolt heakskiidetud JAR-FCL 1 vastava kursuse ja tal peab olema:

- 1) või olnud kutselise piloodi luba;
- 2) lennatud 1500 lennutundi mitme piloodiga lennukite kaptenina;
- 3) läbitud tüübipädevus kursuse simulaatorõpe vastaval lennukitüübil;
- 4) läbitud tüübipädevuse lennuõpetaja (TRI) kursuse;
- 5) viidud läbi vähemalt 3 tundi lennuõpet vastaval tüübil tüübipädevuse lennuõpetajana, Transpordiameti poolt määratud tüübipädevuse lennuõpetaja järelevalve all;
- 6) sooritatud mitme piloodiga lennuki lennuoskuse tasemekontroll vastava tüübi simulaatoril eelneva 12 kuu jooksul;
- 7) lennatud vähemalt 3 arvestuslikku marsruutlendu vastavat tüüpi lennuki kabiinis eelneva 12 kuu jooksul.

(2) Õiguste laiendamiseks teistele mitme piloodiga lennuki tüüpidele tuleb:

- 1) läbida lennuki tüübipädevuse kursuse simulaatorõpe vastaval tüübil;
- 2) viia läbi vähemalt 3 tundi lennuõpet tüübipädevuse lennuõpetajana vastaval tüübil Transpordiameti poolt määratud tüübipädevuse lennuõpetaja järelevalve all.

(3) Lennuki jäljendatud õppevahendite lennuõpetajal on õigus anda lennuki tüübipädevuse omandamiseks nõutud lennuõpet jäljendatud õppevahenditel ja meeskonna koostöök vajalikku õpet.

(4) Pädevuse pikendamiseks või uuendamiseks tuleb pikendamisele või uuendamisele eelneva 12 kuu jooksul läbi viia vähemalt üks 3-tunnine lennuõpe vastavalt õhusõiduki tüübile.

§ 110. Tüübipädevuse lennuõpetaja

(1) Tüübipädevuse lennuõpetaja pädevuse taotleja peab olema läbinud Transpordiameti poolt heakskiidetud JAR-FCL 1 vastava tüübipädevuse lennuõpetaja kursuse, sooritanud lennuoskustesti ja tal peab olema:

- 1) lennatud 1500 tundi mitme piloodiga lennukitel;
- 2) lennatud 30 marsruutlendu kaptenina või teise piloodina vastaval tüübil viimase 12 kuu jooksul;
- 3) läbi viidud tüübipädevuse kursusel vähemalt 3 tundi lennuõpet vastaval lennukitüübil Transpordiameti poolt selleks otstarbeks määratud tüübipädevuse lennuõpetaja järelevalve all.

(2) Õiguste laiendamisel teistele mitme piloodiga lennukitüüpidele tuleb läbida vastav tüübipädevuse kursus ja sooritada viimase 12 kuu jooksul 15 marsruutlendu.

(3) Lennuõpetajal on õigus anda mitme piloodiga lennukite tüübipädevuse ja meeskonna koostöö koolitust.

(4) Pädevuse pikendamiseks tuleb viimase 12 kuu jooksul läbi viia vähemalt üks kolmetunnine simulaatorõpe või vähemalt üks ühetunnine lennuharjutus, mis koosneb vähemalt kahest stardist ja kahest maandumisest või läbida lennuki tüübipädevuse õpetaja täiendkoolitus.

(5) Pädevuse uuendamiseks tuleb läbida Transpordiameti poolt heakskiidetud JAR-FCL 1 vastav tüübipädevuse lennuõpetaja kursus, lennata viimase 12 kuu jooksul 30 arvestuslikku marsruutlendu kaptenina või teise piloodina vastaval tüübil ja läbi viia vähemalt 3 tundi lennuõpet vastaval lennukitüübil Transpordiameti poolt määratud tüübipädevuse lennuõpetaja (TRI) järelevalve all.

22. peatükk

KOPTERI LENNUÕPETAJA PÄDEVUS – FLIGHT INSTRUCTOR RATING (HELICOPTERS) – FI(H)

§ 111. Kopteri lennuõpetaja pädevuse – *Flight Instructor Rating (Helicopter FI(H))* – taotlemine

(1) Pädevusmärke taotleja erialane ettevalmistus peab vastama Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele (JAR-FCL 2).

(2) Kopteri lennuõpetaja pädevused jagunevad ühtsete lennundusnõuete JAR-FCL 2 kohaselt:

- 1) kopteri lennuõpetaja – *Flight Instructor Rating (Helicopter)* – FI(H);
- 2) kopteri tüübipädevuse lennuõpetaja – *Type Rating Instructor (Helicopter)* – TRI(H);
- 3) kopteri instrumentaallennupädevuse õpetaja – *Instrument Rating Instructor (Helicopter)* – IRI(H);
- 4) kopteri treeningseadmete lennuõpetaja – *Synthetic Flight Instructor (Helicopter)* – SFI(H).

(3) Esmane pädevuse taotleja peab olema vähemalt 18-aastane ning enne koolituse algust peab ta läbima kutsesobivustesti Transpordiameti poolt volitatud psühholoogi juures.

(4) Lennuõpetajal peab olema koolitatava poolt taotletavaga samaväärne või kõrgema kategooria lennundusluba ning pädevus koolituse läbiviimiseks, samuti õigus tegutseda kopteri kaptenina.

(5) Kopteri lennuõpetaja pädevuse taotlejal peab olema vähemalt:

- 1) 300 lennutundi kopteritel, millest vähemalt 100 tundi on lennatud kopteri kaptenina juhul, kui taotlejal on kopteri liinipiloodi luba või kopteri ametpiloodi luba, või 200 tundi kopteri kaptenina juhul, kui taotlejal on kopteri erapiloodiluba;
- 2) 10 tundi instrumentaallennukoolitust, millest mitte rohkem kui 5 tundi võib olla instrumentaalaega maapealsel lennusimulaatoril;
- 3) 20 tundi marsruutlendu kopteri kaptenina;
- 4) sooritatud kontroll-lend koos kopteri lennuõpetaja pädevusega isikuga mitte varem kui kuu aega enne kursuste algust, samuti kopteri lennuõpetaja soovitus kursustel osalemiseks.

(6) Taotleja peab lõpetama Transpordiameti koolitusorganisatsiooni juures heakskiidetud programmi alusel teooria- ja koolituslendude kursuse. Koolituslendude eesmärk on anda taotlejale vajalikke oskusi kopteri erapiloodi loa koolituslendude õpetamiseks. Koolituslendude maht peab olema vähemalt 30 tundi, millest vähemalt 25 tundi lennuõpetajaga ning sellest omakorda mitte üle 5 tunni lennusimulaatoril. Koolituslendude hulka loetakse ka eksamilend.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(7) Kopteri lennuõpetaja pädevuse taotleja peab sooritama oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) järgi.

(8) Kõrgema kategooria lennuõpetaja pädevuse taotlemisel on Transpordiametil õigus arvestada taotleja juba olemasoleva pädevuse raames saadud eelmist õpetamise kogemust.

§ 112. Kopteri lennuõpetaja õigused

(1) Kopteri lennuõpetajal on lubatud:

- 1) sooritada koolituslende kopteri erapiloodiloo või tüübipädevuse taotlejaga ühe piloodiga lendamiseks sertifitseeritud ja ühemootorilistel kopteritel, kui pädevuse omanik on viimase 12 kuu jooksul sooritanud vähemalt 15 tundi lende vastavat tüüpi kopteril;
- 2) sooritada öiseid koolituslende ja koolituslende kopteri ametpiloodi loa taotlejaga juhul, kui tal on kehtiv kopteri ametpiloodi luba või kopteri liinipiloodi luba ning üldlennuaega kopteritel vähemalt 500 tundi, millest vähemalt 200 tundi lennuõpetajana;
- 3) sooritada koolituslende instrumentaallennu pädevusmärke taotlejaga juhul, kui tal on kopteri instrumentaallennupädevus ja vähemalt 200 tundi instrumentaallennuaega kopteritel, millest kuni 50 tundi võib olla sooritatud jälgendatud instrumentaallennutingimustes simulaatoril ning läbitud vähemalt 5 lennutundi instrumentaallennuõpetaja koolitust kopteril või simulaatoril ning sooritatud lennuoskustest vastavalt JAR-FCL 2 nõuetele;
- 4) sooritada tüübipädevuse koolituslende mitmemootorilise kopteri tüübipädevuse taotlejaga juhul, kui tal on vähemalt 50 lennutundi selle kopteri kaptenina ja läbitud vähemalt 5 tunni ulatuses vastavaid koolituslende sama tüüpi kopteril või lennusimulaatoril;
- 5) sooritada koolituslende kopteri lennuõpetaja pädevuse taotlejaga juhul, kui tal on vähemalt 500 tundi kopteri lennuõpetajana ning vastavasisuliseks tegevuseks Transpordiameti luba.

(2) Pärast pädevuse esmakordset saamist võib kopteri lennuõpetaja tegutseda kogenud lennuõpetaja juhendamisel, kuni ta on lennanud 100 lennukoolitustundi ja on ise juhendanud vähemalt 25 lennuõpilase soololendu kopteril ning saab oma juhendajalt soovitus nimetatud piirangu lõpetamiseks. Piirangu kehtimise ajal tohib pädevuse omanik sooritada koolituslende kopteri erapiloodiloo taotlejaga ja tüübipädevuse taotlejaga ühe piloodiga lendamiseks sertifitseeritud ja ühemootorilistel kopteritel, kuid ei tohi iseseisvalt lubada kopteri lennuõpilast esimesele soololennule ega esimesele soolomarsruutlennule.

(3) Kopteri lennuõpetaja pädevus kehtib 3 aastat.

§ 113. Pädevuse pikendamine ja uuendamine

Kopteri lennuõpetaja pädevuse pikendamiseks või uuendamiseks peab pädevuse omanik vastama kahele kolmest allpooltoodud nõudest:

- 1) tal peab olema vähemalt 100 tundi koolituslendu pädevuse kehtivuse ajal, millest 30 tundi peab olema lennatud viimase 12 kuu jooksul enne pädevuse kehtivusaja lõppu, sellest omakorda 10 tundi peab olema instrumentaallennupädevuse koolitus juhul, kui on vaja uuendada tema instrumentaallennuõpetaja pädevust;
- 2) ta peab 12 kuu jooksul enne pädevuse kehtivusaja lõppu osalema Transpordiameti poolt tunnustatud lennuõpetajate täiendkoolitusel;
- 3) ta on sooritanud lennuoskuste tasemekontrolli vastavalt JAR-FCL 2 nõuetele 12 kuu jooksul enne lennuõpetaja pädevuse kehtivusaja lõppu.

23. peatükk

ÜLIKERGÕHUSÕIDUKI LENNUÕPETAJA PÄDEVUS – ULTRA-LIGHT FLIGHT INSTRUCTOR RATING – FI UL

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 114. Ülikergõhusõiduki lennuõpetaja pädevuse taotlemine

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(1) Ülikergõhusõiduki lennuõpetaja pädevuse taotleja peab olema läbinud ülikergõhusõiduki pilootide koolitust pakkuva koolitusorganisatsiooni koolituskursuse, mille vähemalt 50 õppetunnist koosnev teoreetiline osa peab hõlmama järgnevaid teemasid:

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

- 1) õppimine ja õpetamise protsess;
- 2) koolitamise meetodika;
- 3) koolitusprogrammi koostamine;
- 4) õppetunni planeerimine ja meetoodilised õppevahendid;
- 5) õpilase tegevuse hindamine ja lennuoskustaseme testimine;
- 6) inimvõimed ja nendest tulenevate piirangute arvestamine lennukoolitusel;
- 7) lennutegevuse juhendmaterjalid;
- 8) eriolukordades tegutsemise õpetamise meetodika;
- 9) koolituse administratiivne korraldus.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(1¹) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule peab ülikergõhusõiduki lennuõpetaja pädevuse taotleja läbima vähemalt 10-tunnise lennuõpetamise praktilise koolituse, mis peab sisaldama harjutusi järgmistel teemadel:

- 1) lennuettevalmistus, lennutingimuste analüüs, lennujärgne tegevus;
- 2) juhiste töö ja toime, ruleerimine, ohuolukorrad;
- 3) lennuolemendid – tõus, horisontaallend, pöörangud, laskumine, varisemise ja pööriste ennetamine;
- 4) ilmastikutingimuste nagu tuul, temperatuur, õhurõhk, mõju;
- 5) mootoririkke simuleerimine, maandumiskoha valik;
- 6) õpilase soololennuks valmisoleku hindamine;
- 7) marsruutlend ja navigatsioon.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(2) Taotlejal peab olema:

- 1) kehtiv ülikergõhusõiduki piloodiluba ja reisijateveo õigus, mis on kehtinud vähemalt kaks aastat;
- 2) vähemalt 100 lennutundi üldlennuaega, neist vähemalt 70 lennutundi kaptenina ülikergõhusõidukitel.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(3) [Kehtetu -RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(4) Kui taotlejal on kehtiv purilennuki lennuõpetaja pädevus, siis peab tal olema:

- 1) vähemalt ühe aasta jooksul kehtiv ülikergõhusõiduki piloodiluba;

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

- 2) sooritatud vähemalt 30 tundi lende ülikergõhusõiduki kaptenina;

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

- 3) läbitud vähemalt 5-tunnine lennuõpetamise praktiline koolitus.

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(5) Mootorlennuõpetaja pädevusega taotlejal peab olema ülikergõhusõiduki piloodiluba ja lennatud vähemalt 15 lennutundi ülikergõhusõiduki kaptenina.
[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(6) Pärast ülikergõhusõiduki lennuõpetaja kursuse läbimist peab taotleja sooritama kontroll-lennu kontrollpiloodiga.
[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 115. Ülikergõhusõiduki lennuõpetaja õigused

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

(1) [Kehtetu - RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(2) Ülikergõhusõiduki lennuõpetaja pädevuse omanikul on õigus anda ülikergõhusõiduki piloodiluba ja pädevuse saamiseks nõutavat koolitust ning teha soololendaja järelevalvet.
[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 116. Ülikergõhusõiduki lennuõpetaja hiljutine lennukogemus

Ülikergõhusõiduki lennuõpetaja pädevuse omanik võib oma pädevusega seotud õigusi kasutada juhul, kui ta on viimase viie aasta jooksul läbinud ülikergõhusõiduki lennuõpetaja täiendkoolituse, andnud vähemalt viis tundi lennuõpet lennuõpetajana või sooritanud § 114 lõike 6 kohase kontroll-lennu.
[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

24. peatükk

PURILENNUKI LENNUÕPETAJA PÄDEVUS – FLIGHT INSTRUCTOR RATING FOR GLIDERS – FI(G)

§ 117. Purilennuki lennuõpetaja pädevuse taotlemine

(1) Taotleja peab olema lõpetanud Transpordiameti poolt tunnustatud lennuõpetaja kursuse ning sooritanud eksamid järgmistes ainetes:

- 1) lennundusõigusaktid;
- 2) purilennundust ja purilennukite käitamist reguleerivad eeskirjad;
- 3) aerodünaamika, piloteerimistehnika ja purilennuki käitamispiirangud;
- 4) purilennuki konstruktsioon;
- 5) purilennuki mõõteriistad ja nende kasutamine pilvedes lendamisel;
- 6) purilennuki käitamine ja hooldamine;
- 7) meteoroloogia ning lennunduse ilmasteenindus;
- 8) lennu planeerimine;
- 9) lennuõpetuse metoodika.

(2) Taotlejal peab olema:

- 1) kehtiv purilennuki piloodiluba vähemalt 2 aastat kehtinud õigusega reisijateveoks purilennukil;
- 2) vähemalt 100 purilennutundi, millest 70 tundi purilennuki kaptenina (eelnimetatud 100 tunnist võib kõige rohkem 30 tundi olla lennatud motopurilennukiga); juhul, kui taotlejal on mootorlennuki lennuõpetaja pädevus, siis piisab 50 tunnist, millest vähemalt 30 tundi purilennuki kaptenina.

(3) Taotleja peab olema välja koolitanud 2 purilennuõpilast vähemalt soololennu tasemeni Transpordiameti poolt selleks eraldi heakskiidetud purilennuõpetaja kontrolli all.

(4) Kontroll-lennul peab taotleja näitama kontrollpiloodile lennuõpetaja pädevusele ettenähtud ulatuses piloteerimisoskust ning purilennuki piloteerimise õpetamisoskust nii tava- kui eriolukordades.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 118. Purilennuki lennuõpetaja õigused

(1) Purilennuki lennuõpetajal on õigus anda lennuõpetust purilennuki piloodiluba ning puksiirlennu, reisijateveo ja pilvedeslennu (instrumentaallennu) pädevuste taotlejatele järgmistel tingimustel:

- 1) instrumentaallennu õpetamiseks peab tal olema pilvedes lendamise kogemus ja sooritatud vähemalt 10 tundi instrumentaallennu, sellest vähemalt 5 tundi purilennukil; kui taotlejal on mootorlennukipiloodi instrumentaallennupädevus, siis piisab kolmest tunnist;
- 2) õpetuse andmiseks motopurilennukil peab õpetajal olema motopurilennuki piloodi või õpetaja pädevus ja vähemalt 10-tunnine instrumentaallennu kogemus nimetatud pädevuse saamisele järgnenud perioodil;
- 3) õpetuses kasutatavas õhikutõusmise mooduse osas peab pädevuse omanikul olema vähemalt 20 õhikutõusmise kogemus.

(2) Purilennuki lennuõpetajal on õigus tegutseda piloodina või purilennuki kaptenina reisijateveol ning tasulistel lendudel.

(3) Purilennuki lennuõpetaja pädevus kehtib kolm aastat kehtiva puri- või motopurilennuki piloodiloo korral.

§ 119. Purilennuki lennuõpetaja pädevuse pikendamine ja uuendamine

Purilennuki lennuõpetaja pädevus pikendatakse või uuendatakse, kui taotleja on sooritanud purilennuki lennuõpetajana vähemalt 2 lennutundi pikendamisele või uuendamisele eelnenud 12 kuu jooksul ja sooritanud § 105 lõikes 4 märgitud kontroll-lennu.

25. peatükk LENNUKI KONTROLLPILOOT – FLIGHT EXAMINER (A) – FE(A)

§ 120. Lennuki kontrollpiloot – (*Flight Examiner (Aeroplane)*) – FE(A)

(1) Lennuki kontrollpiloot peab vastama JAR-FCL 1 nõuetele.

(2) Kontrollpiloodil peab olema kontrollitavaga vähemalt samaväärne või kõrgema kategooria luba ja pädevus lennuoskustestide ja koolituse läbiviimiseks ning kontroll-lendude sooritamiseks.

(3) Kontrollpiloodil peab olema kontroll-lennu sooritamiseks õigus tegutseda antud lennuki kaptenina.

(4) Kontrollpiloodi volituse taotleja peab olema sooritanud lennuoskustesti JAR-FCL 1 nõuete kohaselt ja omama teadmisi järgmistes valdkondades:

- 1) kontroll-lennu sooritamise nõuded;
- 2) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
- 3) kontroll-lennu hindamise põhialused;
- 4) JAR-FCL ning teised asjaomased JAR-id ja ühtsed rakendusprotseduurid (JIP);
- 5) kvaliteedisüsteem vastavalt JAR-FCL-ile;
- 6) meeskonna koostöö.

(5) Transpordiamet määrab ja volitab kontrollpilote kuni kolmeks aastaks.

(6) Ühemootorilise lennuki visuaallendude (VFR) kontrollpiloodi volituse taotlejal peab olema:

- 1) ühemootorilise lennuki lennuõpetaja kehtiv pädevus;
- 2) vähemalt 1000 lennutundi lennuki piloodina, sellest vähemalt 250 tundi lennuõpetajana, mis annab õiguse lennuki erapiloodi (PPL(A)) oskuste kontrollimiseks;
- 3) vähemalt 2000 lennutundi lennuki piloodina, millest vähemalt 250 tundi lennuõpetajana, mis annab õiguse lennuki ametpiloodi (CPL(A)) oskuste kontrollimiseks;
- 4) Transpordiameti poolt tunnustatud ühemootorilise lennuki kontrollpiloodi kursuse lõpetamist tõendav tunnistus;
- 5) sooritatud oskustest JAR-FCL 1 järgi ühemootorilisel lennukil.

(7) Mitmemootorilisel lennukil VFR-lendude kontrollpiloodi volituse taotlejal peab olema:

- 1) mitmemootorilise lennuki lennuõpetaja kehtiv pädevus;
- 2) kehtiv instrumentaallennupädevus lendamiseks ühe- või mitmemootorilisel lennukil;
- 3) vähemalt 2000 lennutundi lennuki piloodina, sellest vähemalt 900 tundi meeskonna kaptenina ja vähemalt 250 tundi lennuõpetajana;
- 4) Transpordiameti poolt tunnustatud mitmemootorilise lennuki kontrollpiloodi kursuse lõpetamist tõendav tunnistus;
- 5) sooritatud oskustest JAR-FCL 1 järgi mitmemootorilisel lennukil.

(8) Lennuki kontrollpiloodil (FE(A)) on õigus sooritada kontroll-lende samaväärse või madalama kategooria piloodile loa ning klassi- ja tüübipädevuste väljaandmiseks, uuendamiseks või kehtivusaja pikendamiseks.

(9) Kui kontrollpiloodil on JAR-FCL nõuetele vastav kvalifikatsioon ja kogemus, võib ta tegutseda kontrollpiloodina (FE(A)), lennuki tüübipädevuse kontrollpiloodina (TRE(A)), lennuki klassipädevuse kontrollpiloodina (CRE(A)), lennuki instrumentaallennupädevuse kontrollpiloodina (IRE(A)) ning lennuõpetaja pädevuse kontrollpiloodina (FIE(A)).

§ 121. Volituse pikendamine ja uuendamine

Volituse pikendamiseks või uuendamiseks peab kontrollpiloot volituse kolmeaastase kehtivuse ajal sooritama igal aastal vähemalt kaks lennuoskustesti või lennuoskuste tasemekontrolli. Üks 12 kuu jooksul enne volituse kehtivuse lõppemist tehtav oskustest või kontroll-lend peab toimuma Transpordiameti poolt määratud inspektori või selleks volitatud kontrollpiloodi juhendamisel.

§ 122. Lennukitüübi kontrollpiloodi – *Type Rating Examiner (Aeroplane)* – TRE(A) volituse taotlemine

- (1) Taotleja erialane ettevalmistus peab vastama JAR-FCL 1 nõuetele.
- (2) Taotlejal peab olema
 - 1) kehtiv liinipiloodi luba (ATPL) ja õigus tegutseda antud tüüpi lennuki kaptenina;
 - 2) vähemalt 1500 lennutundi piloodina kahe või enama meeskonnaliikmega lendamiseks sertifitseeritud lennukitel, millest vähemalt 500 tundi kaptenina;
 - 3) lennuki tüübipädevuse lennuõpetaja (TRI(A)) pädevus.
- (3) Taotlejal peavad olema teadmised järgmistes valdkondades:
 - 1) kontroll-lennu sooritamise nõuded;
 - 2) inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud;
 - 3) kontroll-lennu hindamise põhialused;
 - 4) JAR-FCL ning teised asjaomased JAR-id ja ühtsed rakendusprotseduurid (JIP);
 - 5) kvaliteedisüsteem vastavalt JAR-FCL-ile;
 - 6) meeskonna koostöö.
- (4) Lennukitüübi kontrollpiloodi volituse taotleja peab sooritama lennuoskustesti JAR-FCL 1 järgi.
- (5) Transpordiamet volitab ja määrab lennukitüübi kontrollpiloot (TRE(A)) kuni kolmeks aastaks.
- (6) Volituse pikendamiseks peab lennuki tüübipädevuse kontrollpiloot (TRE(A)) volituse kolmeaastase kehtivusaja jooksul sooritama vähemalt kaks oskustesti või lennuoskuse tasemekontrolli üheaastaste vaheaegadega. Üks 12 kuu jooksul enne volituse kehtivuse lõppu sooritav lennuoskustest või lennuoskuse tasemekontroll peab toimuma Transpordiameti poolt määratud inspektori või selleks volitatud kontrollpiloodi juhendamisel.
- (7) Lennukitüübi kontrollpiloodil (TRE(A)) on õigus teha kontroll-lende taotlejale tüübipädevuse ja instrumentaallennupädevuste omistamiseks kahe või enama meeskonnaliikmega lendamiseks sertifitseeritud lennukitel ning liinipiloodiloo (ATPL) saamiseks.

§ 123. Lennukipiloodi klassipädevuse kontrollpiloot

- (1) Lennuki klassipädevuse kontrollpiloodil peab olema vähemalt ametpiloodi luba ja lennatud vähemalt 500 tundi piloodina.
- (2) Lennuki klassipädevuse kontrollpiloot omab õigust lennuoskustesti ja lennuoskuse tasemekontrolli läbiviimiseks ametpiloodiloo ja instrumentaallennupädevuse saamiseks.

§ 124. Lennuki instrumentaallennupädevuse kontrollpiloot – *Instrument Rating Examiner Aeroplane* – IRE(A)

- (1) Instrumentaallennupädevuse kontrollpiloodi erialane ettevalmistus peab vastama JAR-FCL 1 nõuetele.
- (2) Ühemootorilisel lennukil instrumentaallendude kontrollpiloodi volituse taotlejal peab olema:
 - 1) kehtiv ühemootorilise lennuki instrumentaallennu õpetaja pädevus;
 - 2) vähemalt 2000 lennutundi lennuki piloodina, sellest vähemalt 450 lennutundi instrumentaallennutingimustes ja 250 tundi instrumentaallennuaega lennuõpetajana;
 - 3) Transpordiameti poolt tunnustatud kontrollpiloodi kursuse lõpetamist tõendav tunnistus;
 - 4) sooritatud kontroll-lend ühemootorilisel lennukil Transpordiameti poolt volitatud kontrollpiloodiga.
- (3) Taotleja peab kontroll-lennu ajal instrumentaallennutingimustes ühemootorilisel lennukil olema võimeline tegutsema nii tava- kui eriolukordades lennuõpetajana, kontrollpiloodina ning piloodina vastavalt JAR-FCL nõuetele.
- (4) Kontrollpiloodi volituse taotlejal instrumentaallendudes mitmemootorilisel lennukil peab olema:
 - 1) kehtiv mitmemootorilise lennuki instrumentaallennu õpetaja pädevus;
 - 2) vähemalt 2000 lennutundi piloodina, mille hulgas vähemalt 900 tundi lennuki kaptenina ja 450 lennutundi instrumentaallennu (IFR) tingimustes, millest omakorda 250 tundi instrumentaallennuaega lennuõpetajana;
 - 3) Transpordiameti poolt tunnustatud kontrollpiloodi kursuse (või mõne muu Transpordiameti poolt tunnustatud vastava koolituse) lõpetamist tõendav tunnistus;
 - 4) sooritatud kontroll-lend mitmemootorilisel lennukil Transpordiameti poolt volitatud kontrollpiloodiga.
- (5) Taotleja peab kontroll-lennu ajal instrumentaallennu tingimustes mitmemootorilisel lennukil olema võimeline tegutsema nii tava- kui eriolukordades lennuõpetajana, kontrollpiloodina ja piloodina vastavalt JAR-FCL nõuetele.
- (6) Lennuki instrumentaallennupädevuse kontrollpiloodil on õigus sooritada kontroll-lende instrumentaallennupädevuse taotlejale esmase pädevuse saamiseks või selle uuendamiseks vastavalt oma pädevusele kas ühe- või mitmemootorilisel lennukil.

(7) Instrumentaallennu pädevuse kontrollpiloodi volitus kehtib kolm aastat.

(8) Volituse pikendamiseks peab instrumentaallennu pädevuse kontrollpiloot volituse kehtivuse ajal sooritama vähemalt kaks oskustesti või kontroll-lendu üheaastaste vaheaegadega, kusjuures üks 12 kuu jooksul enne pädevuse kehtivuse lõppu tehtav oskustest või kontroll-lend toimub Transpordiameti poolt määratud inspektori või volitatud kontrollpiloodi juhendamisel.

§ 125. Lennuõpetaja pädevuse kontrollpiloot (FIE(A))

(1) Lennuõpetaja pädevuse kontrollpiloot peab olema lennanud vähemalt 2000 lennutundi lennuki piloodina, sealhulgas viinud läbi 100 tundi lennuõpet.

(2) Lennuõpetaja pädevuse kontrollpiloot omab õigust lennuoskustesti ja lennuoskuse tasemekontrolli läbiviimiseks liinipiloodiloo ja tüübipädevuse saamiseks kahe või enama meeskonnaliikmaga lendamiseks sertifitseeritud lennukitel ning lennuõpetaja pädevuse saamiseks ja uuendamiseks.

26. peatükk KOPTERI KONTROLLPILOOT – FLIGHT EXAMINER (HELICOPTER) – FE(H)

§ 126. Kopteri kontrollpiloodi – *Flight Examiner (Helicopter)* – FE(H), volituse taotlemine

(1) Volituse taotlemine toimub vastavalt Ühinenud Lennuametite (JAA) ühtsetele lennundusnõuetele JAR-FCL 2.

(2) Kopteri kontrollpiloodil (FE(H)) on õigus läbi viia lennuoskusteste ja lennuoskuse tasemekontrollide samaväärse või madalama kategooria piloodile loa ning tüübipädevuste väljaandmiseks, uuendamiseks või kehtivusaja pikendamiseks.

(3) Kui kontrollpiloodil on JAR-FCL nõuetele vastav kvalifikatsioon ja kogemus, võib ta tegutseda kopteri kontrollpiloodina (FE(H)), kopteri tüübipädevuse kontrollpiloodina (TRE(H)), kopteri instrumentaallennupädevuse kontrollpiloodina (IRE(H)) või kopteri lennuõpetaja pädevuse kontrollpiloodina (FIE(H)).

(4) Kopteri kontrollpiloodi (FE(H)) pädevus kehtib kolm aastat.

§ 127. Volituse pikendamine

(1) Volituse pikendamiseks peab kontrollpiloot volituse kolmeaastase kehtivuse ajal sooritama igal aastal vähemalt kaks lennuoskustesti või lennuoskuste tasemekontrolli. Üks 12 kuu jooksul enne pädevuse kehtivuse lõppemist tehtav oskustest või kontroll-lend peab toimuma Transpordiameti poolt määratud inspektori või selleks volitatud kontrollpiloodi juhendamisel.

(2) Kopteri kontrollpiloodid jagunevad:

- 1) kopteri kontrollpiloot – *Flight Examiner (Helicopter)* – FE(H);
- 2) kopteri tüübipädevuse kontrollpiloot – *Type Rating Examiner (Helicopter)* – TRE(H);
- 3) kopteri instrumentaallennupädevuse kontrollpiloot – *Instrument Rating Examiner (Helicopter)* – IRE(H);
- 4) kopteri lennuõpetaja kontrollpiloot – *Flight Instructor Examiner* – FIE(H);
- 5) kopteri jälgendatud õppevahendite kontrollpiloot SFE(H).

(3) Kopteri kontrollpiloodil peab olema kontrollitavaga vähemalt samaväärne või kõrgema kategooria luba ning pädevus oskustestide ja koolituse läbiviimiseks ning kontroll-lendude sooritamiseks.

(4) Kopteri kontrollpiloodil peab antud kopteril lennuoskustesti või lennuoskuste tasemekontrolli sooritamiseks olema õigus tegutseda kaptenina ning vähemalt kopteri ametpiloodiluba.

(5) Kopteri kontrollpiloodi pädevuse taotleja peab sooritama oskustesti ühtsete lennundusnõuete (JAR-FCL 2) järgi.

§ 128. Kopteri kontrollpiloodi õigused

(1) Kopteri kontrollpiloodil on õigus sooritada õppelende, lennuoskusteste või lennuoskuste tasemekontrollide samaväärse või madalama kategooria piloodile lennundusloa ja tüübipädevuste saamiseks, loa uuendamiseks või selle kehtivusaja pikendamiseks.

(2) Kopteri kontrollpiloot võib sooritada oma pädevusele vastavaid järgmisi kontroll-lende:

1) lennuoskustestid kopteri erapiloodiloo saamiseks koos vastavate tüübipädevustega juhul, kui kontrollpiloodil on vähemalt 1000 lennutundi kopteritel, millest vähemalt 250 tundi lennuõpetajana kopteritel;

2) lennuoskustestid kopteri ametpiloodiloo saamiseks koos vastavate tüübipädevustega juhul, kui kontrollpiloodil on vähemalt 2000 lennutundi kopteritel, millest vähemalt 250 tundi lennuõpetajana kopteril.

(3) Kopteri kontrollpiloodi volitus kehtib kolm aastat.

§ 129. Volituse pikendamine ja uuendamine

Volituse pikendamiseks või uuendamiseks peab kopteri kontrollpiloot volituse kehtivuse ajal sooritama igal aastal vähemalt kaks lennuoskustesti või lennuoskuste tasemekontrolli, neist vähemalt üks 12 kuud enne pädevuse kehtivuse lõppu tehtav lennuoskustest peab toimuma Transpordiameti poolt määratud inspektori või selleks volitatud kontrollpiloodi juhendamisel.

26¹. peatükk ÜLIKERGÕHUSÕIDUKI KONTROLLPILOOT – FLIGHT EXAMINER (ULTRA-LIGHT)

[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 129¹. Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistus ja selle taotlemine

(1) Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodina tegutsemisteks peab isikul olema ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistus.

(2) Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistuse annab Transpordiamet. Tunnistus kehtib viis aastat.
[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(3) Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistuse taotlemiseks tuleb Transpordiametile esitada taotlus, milles isik tõendab enda vastavust käesoleva määruse § 129² lõike 1 punktides 1–4 sätestatud nõuetele.
[RT I, 12.12.2014, 1- jõust. 15.12.2014]

§ 129². Nõuded ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistuse taotlejale

(1) Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistuse taotleja peab:

- 1) omama ülikergõhusõiduki piloodiluba;
- 2) omama vähemalt kaheaastast ülikergõhusõiduki lennuõpetaja pädevust;
- 3) olema lennanud vähemalt 200 lennutundi ülikergõhusõidukil;
- 4) olema läbinud kontrollpiloodi koolituse.
- 5) [kehtetu - RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(2) [Kehtetu - RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 129³. Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi õigused

Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodil on õigus sooritada oma lennundusloale märgitud lennundusloaga antud õigustele vastavat kontroll-lendu piloodiloo taotlejale ja lennuõpetajale pädevuse andmiseks või pädevuse kehtivuse jätkamiseks..

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 129⁴. Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistuse kehtivusaja pikendamine

Ülikergõhusõiduki kontrollpiloodi tunnistuse kehtivusaja pikendamiseks peab kontrollpiloot olema tunnistuse kehtivusaja jooksul läbinud kontrollpiloodi täiendkoolituse.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

27. peatükk PURILENNUKI KONTROLLPILOOT – FLIGHT EXAMINER (GLIDER) – FE(G)

§ 130. Purilennuki kontrollpiloodi volituse taotlemine

(1) Taotlejal peab olema purilennuki piloodiluba ja vähemalt 2 aastat kehtinud purilennuki lennuõpetaja pädevus ning:

- 1) vähemalt 200 lennutundi purilennukil;

- 2) ta peab olema õpetanud vähemalt 5 purilennuõpilast kuni soololennuni ning kaks õpilast kuni purilenduri piloodiloo saamiseni;
- 3) sooritanud kontroll-lennu Transpordiameti poolt määratud inspektoriga kontrollpiloodi koolituse saamiseks.
- (2) Taotleja peab kontroll-lennul näitama oma teadmisi ning oskust õpetada õpilast vastavalt nõutavale tasemele nii tava- kui eriolukordades.

§ 131. Purilennuki kontrollpiloodi õigused

- (1) Purilennuki kontrollpiloodil on õigus sooritada oma lennundusloale märgitud või sellest madalama kategooria kontroll-lendu taotlejale pädevuse andmiseks või uuendamiseks.
- (2) Purilennuki kontrollpiloodi volitus kehtib kuni kolm aastat.

28. peatükk LENNUNDUSSPETSIALISTIDE KOOLITUSE JA EKSAMITE SOORITAMISE KORD

§ 132. Üldsätted

[Kehtetu - RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 133. Koolitusorganisatsioonid

(1) Koolitusorganisatsioon, kes pakub ainult erapiloodi, ülikergõhusõidukite, purilennuki või motopurilennuki pilootide koolitust, peab ennast Transpordiametis vaid registreerima. Koolitus loetakse registreerituks seni, kuni koolitusorganisatsioon pole informeerinud Transpordiametit koolituse lõpetamisest või seni, kuni Transpordiamet teeb kindlaks, et koolitust ei viida läbi ohutult või see ei vasta lennuohutusnõuetele. Mõlemal viimatimainitud juhul tühistatakse registreeritud koolitusõigus. Transpordiametile tuleb teatada kõikidest muudatustest koolituse registreerimistaotlusel esitatud andmetes.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(2) Ülikergõhusõidukite pilootide koolitust pakkuva koolitusorganisatsioon võib lõikes 1 sätestatud registreerimise asemel esitada deklaratsiooni Transpordiametile. Deklaratsiooni esitanud koolitusorganisatsiooni suhtes kohaldatakse komisjoni määruse (EL) nr 1178/2011 VIII lisas sätestatud koolitusorganisatsioonide asjakohaseid nõudeid ning käesoleva määruse 10¹. või 23. peatükis sätestatud.

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(3) [Kehtetu - RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

§ 134. Koolitusorganisatsiooni tegevuse korraldus

[RT I, 30.12.2022, 1- jõust. 02.01.2023]

(1) Koolitusorganisatsioonis peab olema kogu koolitusprotsessi eest vastutav isik – koolitusjuht, lennukoolituse eest vastutav isik – vanem-lennuõpetaja, ja koolitusprotsessis kasutatavate õhusõidukite ja muu inventari hoolduse ning lennukõlblikkuse eest vastutav isik – hooldustööde juhataja. See nõue ei välista ühe ja sama isiku töötamist mitmel ametikohal, kui sellega ei kaasne koolitustaseme langust.

(2) Koolitusorganisatsioon peab pidama päevikut teoreetiliste õppeainete kohta. Päevikus peavad olema andmed õppetundide läbiviimise päeva, aja, õppeaine teema, õpetaja ja tunnist osavõtnud õpilaste kohta. Päevikut tuleb säilitada vähemalt kolm aastat pärast koolituse lõpetamist.

(3) Koolituse lõppedes väljastab koolitusorganisatsioon õpilasele tõendi (lõputunnistuse), kuhu on märgitud õppetundide arv, saadud hinded ainete kaupa ja keskmine hinne. Iga õppeaine kohta tuleb märkida sooritatud eksamite kuupäevad. Lisaks sellele märgitakse õppe- ja soololendude ning lennutundide arv.

§ 135. Koolitusprotsessis kasutatavad lennuväljad (kopteriväljakud)

(1) Lennukoolitus peab toimuma Transpordiameti poolt sertifitseeritud lennuväljal (kopteriväljakul), kui koolituse eesmärgi saavutamiseks ei nõua mõne muu koha kasutamist (näiteks marsruutlennud või vesilennukiga sooritatav väljaõpe). Lennuväljal või kopteriväljakul peavad olema sobivad ruumid lennutegevuseks vajalike vahendite hoidmiseks ja lennukoolitusega kaasneva tegevuse läbiviimiseks.

(2) Lennukoolituse käigus tuleb silmas pidada, et lennuväljal (kopteriväljakul) peab olema piisaval tasemel organiseeritud tuletõrje-, pääste- ja kiirabiteenistus.

(3) Lisaks eeltoodule peab vesilennukoolituse korral päästetööde läbiviimiseks olema kohal sobiv veesõiduk.

§ 136. Teoreetiliste õppeainete õpetamiseks vajalikud ruumid ja õppevahendid

(1) Koolitusorganisatsioonil peavad olema õppeprotsessi läbiviimiseks vajalikud klassid. Teoreetiliste ainete õpetamiseks peab olema vähemalt üks klass, mis oleks varustatud vajalike õppevahenditega.

(2) Koolitusorganisatsioon peab kooskõlastama Transpordiametiga igal erijuhul, milliseid ruume, õppe-, vaatlus- ja harjutusvahendeid kasutatakse õppeprotsessis. Õppevahendite kvaliteet ja kogus peavad olema vastavuses seatud koolituseesmärgiga.

(3) Lõikes 1 nimetatud klassis peavad kogu koolitusprotsessi jooksul õpilaste käsutuses olema lennundusseadus, lennureeglid, lennunduseeskirjad ja -teated.

(4) Koolituse alguses antakse igale õpilasele kirjalik õppeprogramm.

§ 137. Koolituskursused

Kursused kutselise piloodi loa ja instrumentaallennupädevuse saamiseks:

- 1) liinipiloodi tervikkursus;
- 2) ametpiloodi ja instrumentaallennupädevuse tervikkursus;
- 3) ametpiloodi tervikkursus;
- 4) ametpiloodi moodulkursus;
- 5) instrumentaallennupädevuse moodulkursus;
- 6) koolituskursus tüübi- või klassipädevuse saamiseks;
- 7) meeskonna koostöö koolitus (MCC – *Multi-Crew Co-operation*).

§ 138. Teoriatundmise nõuded kutselise piloodi lubade ja instrumentaallennupädevuse taotlemiseks ning teooriaeksami läbiviimise kord

(1) Kutselise piloodiloo või instrumentaallennupädevuse taotleja peab näitama sellist teadmiste taset, mis vastab nende lubade ja pädevustega kaasnevatele õigustele.

(2) Lennuki liinipiloodiloo (ATPL(A)) taotleja peab näitama omandatavatele õigustele küllaldast teadmiste taset järgmistes ainetes: lennundusõigus, üldteadmised lennukitest, lennu planeerimine ja õhusõiduki tehnilised võimalused, inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud, meteoroloogia, navigatsioon, käitamisprotseduurid, aerodünaamika alused, side. Ainete eksamitöödeks jagunemise ja küsimustele vastamiseks lubatud aja suhtes lepitakse kokku Transpordiametiga.

(3) Lennuki ametpiloodiloo (CPL(A)) taotleja peab näitama loaga kaasnevate õiguste jaoks küllaldast teadmiste taset järgmistes ainetes: lennundusõigus, üldteadmised lennukitest, lennu planeerimine ja õhusõiduki tehnilised võimalused, inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud, meteoroloogia, navigatsioon, käitamisprotseduurid, aeronavigatsiooni alused, side. Ainete eksamitöödeks jagamise ja küsimustele vastamiseks lubatud aja suhtes lepitakse kokku Transpordiametiga.

(4) Lennuki instrumentaallennupädevuse (IR(A)) taotleja peab näitama kaasnevate õiguste jaoks küllaldast teadmiste taset järgmistes ainetes: lennundusõigus, üldteadmised lennukitest, lennu planeerimine ja õhusõiduki tehnilised võimalused, inimfaktor ja sellest tulenevad piirangud, meteoroloogia, navigatsioon, käitamisprotseduurid, aeronavigatsiooni alused, side. Ainete eksamitöödeks jagamise ja küsimustele vastamiseks lubatud aja suhtes lepitakse kokku Transpordiametiga.

(5) Erapiloodi (PPL(A)) taotleja peab näitama loaga kaasnevate õiguste jaoks küllaldast teadmiste taset järgmistes ainetes: lennundusseadus ja lennujuhtimisprotseduurid; õhusõiduki üldehitus; lennu planeerimine ja teostamine; inimvõimed ja sellest tulenevad piirangud; meteoroloogia; navigatsioon; käitamisprotseduurid; lennu põhimõtted; raadioside.

(6) Eksamid peavad olema sooritatud 12 kuu jooksul.

(7) Eksamitel kasutatakse JAA eksamiküsimuste keskpangas (*Central Question Bank*) hoitavaid küsimusi, mille hulgast Transpordiamet võib oma äranägemise järgi valida.

§ 139. Eksamite läbiviimise kord

(1) Loa või instrumentaallennupädevuse eksam koosneb eraldi eksamitest kõigis loetletud ainetes. Transpordiamet võib lubada liinipiloodiloo taotlejal, kes soovib sooritada eksamit kõikides ainetes, jaotada nõutud eksamitööd kahte osasse. Need kaks osa loetakse üheks eksamiks. Sellisel juhul määrab Transpordiamet kindlaks, millised ained kumbagi osasse jäävad ning kui suur vahe võib kahe osa sooritamise vahel olla.

(2) Eksamid sooritatakse Transpordiametile eesti või inglise keeles. Transpordiamet peab taotlejat informeerima, mis keeles eksam läbi viiakse.

(3) Kui eksami vastus nõuab arvutusi või graafilist kujutamist, siis määrab vormistamise korra kindlaks Transpordiamet. Lennundusraadioside eksam võidakse läbi viia teistest eksamitest eraldi, nii nagu otsustab Transpordiamet. Taotleja, kes on eelnevalt sooritanud kas VFR või IFR lennundusraadiosideeksamid, ei pea neid uuesti sooritama.

(4) Suulisi eksameid ei tohi läbi viia arvutil põhinevate või kirjalike eksamite asemel.

(5) Transpordiamet võimaldab taotlejal küsimustele vastamiseks kasutada vajalikke tabelleid, kaarte ja andmekogumikke. Transpordiamet peab eksaminandile võimaldama ka neljafunktsioonilise mäluga kalkulaatori. Taotleja ei tohi kasutada teisi arvutusvahendeid või mäluga vahendeid.

(6) Enne eksami algust tuvastatakse taotleja isik.

(7) Eksamitööde sisu peab jääma konfidentsiaalseks.

(8) Lennundusloa taotleja kohustused:

- 1) taotleja peab sooritama kõik vajalikud eksamid ühes ja samas riigis;
- 2) taotleja esitab Transpordiametile vastuvõetava kirjaliku tõendi selle kohta, et on valmistunud nõuetega kooskõlas läbiviidavaksksamiks;
- 3) juhul, kui Transpordiamet leiab eksami käigus, et taotleja ei täida ettenähtudksamiprotseduure, siis peetakse seda eksami ebaõnnestumiseks kas selles konkreetses aine osas või siis koguksamis.

§ 140. Normid eksami edukaks sooritamiseks

(1) Eksamitöö loetakse sooritatuks, kui taotleja on saanud eksamitöö võimalikust punktide arvust vähemalt 75%. Negatiivsete vastuste kohta arvestust ei peeta.

(2) Eksam loetakse osaliselt sooritatuks juhul, kui taotleja on edukalt sooritanud vähemalt 50% koguksamiksamitöödest. Juhul, kui esmakordne eksam tehakse kahes osa, siis otsustatakse kahe kokkuliidetud tulemuse põhjal, kas eksam on osaliselt sooritatud või mitte.

(3) Osaliselt sooritatudksami tulemusega taotlejal tuleb teha kõik seni tegemataksamitööd. Korduseksamit pole lubatud jagada kahte ossa. Taotlejal, kellel on kolm korda järjestksami sooritamine ebaõnnestunud, tulebksamit uuesti alustada nii, nagu see oleks esmakordne katse. Enne korduseksamit tuleb taotlejal läbi teha Transpordiameti poolt määratud täiendav koolitus.

(4) Vastavalt kõikidele JAR-is sätestatud tingimustele loetakse taotleja poolt tehtud piloodiloo või pädevuse teooriaksam edukalt sooritatuks siis, kui ametpiloodiloo (CPL(A)) ja instrumentaallennupädevuse (IR(A)) taotlejad on 12 kuu jooksul ning liinipiloodiloo (ATPL(A)) taotleja 18 kuu jooksul saanud positiivse tulemuse kõikides nõutud ainetes, kusjuures aega hakatakse arvestama selle kalendrikuu lõpust, mil taotleja tegi esimeseksamit.

(5) Taotlejalt, kellel pole eelnevas lõikes kehtestatud aja jooksul õnnestunud edukalt sooritada kõiki ettenähtudksameid või JAR-FCL alusel lubatud väiksemat arvuksamitööid, nõutakse korduseksamit tegemist nii, nagu see oleks esmakordne eksam.

§ 141. Eksamitulemuste kehtivus

(1) Erapiloodiloo PPLksamite kehtivus on 24 kuud.

(2) Ametpiloodiloo (CPL(A)) ja instrumentaallennupädevuse (IR(A)) saamiseks sooritatud teooriaksam on kehtiv 36 kuud, alates kuupäevast, kui taotleja saiksamil esimese positiivse tulemuse või osaliselt sooritatud tulemuse.

(3) Liinipiloodiloo (ATPL(A)) sooritatud teooriaksam kehtib 7 aastat alates instrumentaallennupädevuse (IR(A)) viimasest kehtivuskuupäevast, mis on kantud ametpiloodilooale (CPL(A)).

(4) Pardainseneri (F/E) sooritatud liinipiloodiloo (ATPL(A)) teooriaksam kehtib 7 aastat alates loale kantud tüübipädevuse viimasest kehtivuskuupäevast.

§ 142. Erinõuded ja järelevalve

(1) Transpordiameti poolt määratud isikul on õigus kontrollida ja teostada järelevalvet koolitusprotsessi käigus.

(2) Koolitusorganisatsioon peab iga õppetsükli alguses esitama Transpordiametile õpilaste nimekirja koos passiandmete ja aadressidega.

(3) Koolitusorganisatsioon peab iga aasta jaanuariks esitama Transpordiametile andmed aasta jooksul koolituse saanud õpilaste kohta. Lisaks võib Transpordiamet nõuda vahepealseid andmeid koolitatavate kohta.

(4) Koolitust puudutavaid õppeprogramme, dokumentatsiooni, kirjalike katsete küsimusi ja vastuseid tuleb säilitada kolm aastat hetkest, mil õpilane lõpetas kursuse. Vajadusel tuleb see materjal esitada Transpordiametile.

(5) Lennul, mida teostatakse vastavalt koolitusprogrammile, ei tohi samal ajal olla mingit muud ärilist eesmärki.

§ 143. Pilootide algkoolituse nõuded

(1) Algkoolitusega kaasnevat lennukoolitust võib teostada ainult maaõhusõidukitega.

(2) Algkoolitusega kaasnevate lendude ajal peavad pilootide õlavööd olema kinnitatud.

(3) Algkoolitust peab kuni soololendude sooritamiseni andma üks ja sama lennuõpetaja. Erandeid võib lubada Transpordiamet, kui õpetaja vahetus on põhjendatud.

(4) Algkoolitusega kaasnevad teoreetilised õppeained tuleb esitada ühtse kursusena. Teoreetiliste õppeainete õpetajaid peab olema vähemalt kolm ja nendest igauks võib õpetada maksimaalselt nelja õppeainet.

(5) Koolituse algul tuleb iga õpilase kasutusse anda lennundusseadus, lennureeglid ja teda puudutavad lennunduseeskirjad. Lisaks teooriaõpetusele tuleb õpilastele jagada piisaval määral kirjalikke õppematerjale, et oleks võimalik korrata õpitut ja täiendada ennast iseõppimise teel.

(6) Koolitusorganisatsioonil peab olema kasutada liikuvate juhiste ja juhtpindadega varustatud õhusõiduki mudel.

(7) Koolitusorganisatsiooni kasutuses peab olema piisaval arvul õhusõidukeid ja varuõhusõiduk. Kui õhusõidukid ei ole koolitusorganisatsiooni omandis, tuleb Transpordiametile esitada kirjalik leping õhusõidukite kasutamiseks koolituse käigus.

(8) Alglennukoolituse ajal marsruutlendudel, kui lennuõpetaja on õhusõiduki kapteniks, võivad tema nõusolekul õhusõidukis lisaks piloteerivale õpilasele olla ka teised sama õpetaja õpilased. Sel juhul arvestatakse lennuaeg õpilasele, kes piloteerib.

(9) Lennuõpetajal ei ole õigust lubada õpilasele soololende enne, kui lennuoskustesti alusel pole seda luba kinnitanud Transpordiameti poolt volitatud kontrollpiloot.

(10) Kui õpilane sooritab soololendu, peab lennuõpetaja või teda asendav lennuõpetaja olema koolituskohas jälgimaks lendu maalt. Maalt lendu jälgival lennuõpetajal võib üheaegselt õhus olla maksimaalselt kolm jälgitavat õpilast.

(11) Alglennukoolitusega kaasneva piloodiloo või pädevusmärke saamiseks vajalikku lennuoskustesti ei tohi läbi viia koolitusorganisatsiooniga töösuhetes olev kontrollpiloot.

(12) Alglennukoolituse käigus tuleb täita järgmisi piiranguid:

1) Õpilane võib koolitusprogrammis olevaid lende sooritada 24 tunni jooksul maksimaalselt 1,5 tundi, mis võib olla jaotatud kolmeks 30-minutiliseks või kaheks 45-minutiliseks lennuks. Lisaks sellele võib sooritada lühiajalisi lende ühelt lennuplatsilt teisele. Sellisel juhul ei tohi ööpäevane lennuaeg ületada kahte tundi. Eespool toodud piirang ei kehti koolitusprogrammis olevate marsruutlendude kohta.

2) Lennuharjutuste vahel peab õpilasel olema vähemalt ühe tunni pikkune puhkeaeg.

§ 144. Lennujuhi ja lennuvälja lennu informaatori koolitus

[Kehtetu -RTL 2005, 93, 1411- jõust. 01.08.2006]

§ 144¹. Mehitamata õhusõiduki kaugpilootide koolitusorganisatsiooni käsiraamat

(1) Mehitamata õhusõiduki kaugpilootide koolitusorganisatsiooni käsiraamat peab sisaldama järgmist teavet kaugpilootide koolituse korralduse kohta:

- 1) organisatsiooni juhtimisstruktuur ning juhtivtöötajate nimed;
- 2) juhtimissüsteemi kirjeldus;
- 3) õppeks ja eksamineerimiseks kasutatavad käitamiskohad ning loetelu seal kasutusel olevatest tehnilistest võimalustest või vahenditest;
- 4) õpetajate nimed ja kvalifikatsioon;
- 5) koolitusprogrammid;
- 6) eksamineerimise kord.

(2) Juhul kui mehitamata õhusõiduki kaugpilootide koolitusorganisatsioon korraldab ainult lennundusseaduse § 46²¹ lõikes 3 sätestatud teooriaeksami, peab mehitamata õhusõiduki kaugpilootide koolitusorganisatsiooni käsiraamat sisaldama käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1, 2, 3, ja 6 loetletud teavet.
[RT I, 16.08.2022, 3- jõust. 19.08.2022]

29. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 145. Rakendussäte

Määrusega tunnistatakse kehtetuks teede- ja sideministri 27. oktoobri 2000. a määrus nr 85 „Nõuded õhusõiduki meeskonnaliikme ja hooldemehhaaniku, lennuliikluse lennujuhi ja -informaatori ning lendude korraldaja vanusele, tervislikule seisundile, kutsesobivusele ja kvalifikatsioonile ning nende ettevalmistamisele, eksamineerimisele ja neile lubade väljaandmisele” (RTL 2000, 114, 1798).

§ 146. Lennunduslubade väljaandmisel aluseks võetavad dokumendid

Transpordiamet juhindub lennunduslubade väljaandmisel järgmistest dokumentidest:

1) Chicago 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni lisa 1 (*Annex 1*) „Lennundusspetsialistide load”;

2) Ühinenud Lennuametite (*Joint Aviation Authorities*) ühtsed lennundusnõuded (*Joint Aviation Requirements–JAR*):

JAR-FCL 1 „Lennuki lennumeeskonna liikmete lubade väljaandmine”

JAR-FCL 2 „Kopteri lennumeeskonna liikmete lubade väljaandmine”

JAR-66 „Lennundustehniline personal”

JAR-147 „Nõuded lennundustehnilise personali koolitusele/eksamineerimisele”

[RTL 2002, 98, 1529- jõust. 12.09.2002]

§ 147. Seni välja antud lubade, (lennundus)tunnistuste ja pädevustunnistuste kehtivus

Enne käesoleva määruse jõustumist välja antud load, (lennundus)tunnistused ja pädevustunnistused jäävad kehtima viimase tervisekontrolli kehtivuse lõpuni.

[RTL 2002, 98, 1529- jõust. 12.09.2002]

¹EÜ Nõukogu direktiivi (EÜ) nr 91/670 lennunduspersonali lennunduslubade vastastikuse tunnustamise kohta tsiviillennunduses (ELT L 373, 31.12.1991, lk 21–25).

[RTL 2005, 95, 1434- jõust. 11.09.2005]

²JAR-FCL 1 – Lennuameti Teataja nr 3, 2001

JAR-FCL 2 – Lennuameti Teataja nr 8, 2001

JAR-FCL 4 – Lennuameti Teataja nr 4, 2001

JAR-66 – Lennuameti Teataja nr 6, 2001

JAR-145 – Lennuameti Teataja nr 2, 2001

JAR-147 – Lennuameti Teataja nr 6, 2001

JAR-OPS – Lennuameti Teataja nr 7, 2001